

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprava 2450
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 10. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasni po oglasnik / Oglase
eprejema tudi oglasni oddelki „Jutra“ v Ljubljani / Poštni štampiljček št. 11,400

Cena 1 Din

Vstajenje, kriza in kaos Bežne misli ob letošnji Veliki noči

Čas vstajenja v naravi si je izbralo krščanstvo še po poganski tradiciji za praznik v s t a j e n j a Kristusovega, to pa pomeni tudi misel vstajenja v duhu in novem prerodu. Zato je pač taka navada, da govorimo ob prazniku vstajenja tudi o novem vzniku vsega, kar izpolnjuje naše življenje, zlasti pa interesira našo vsakdanjost. V prejšnjih letih, ko smo živeli še v rednih razmerah, ko smo lahko še snovali smeje načrte z vero v njihovo uresničitev, smo govorili o vstajenju z vedrino, zadnja leta pa pomeni ta praznik vedno manj veselo občutje, kajti kali ga tisoč skrbi, ki nas tarejo in nas nočejo zapustiti. Gospodarski krizi so se pridružile neštete druge krize, vse skupaj se je pa izrodilo v kaos, iz katerega vsaj zaenkrat še ne vidimo pravega izhoda, prave poti, ki bi vodila k vstajenju v novo urejeno življenje. Vse je samo tipanje v temi, poizkušanje brez dopsige iskanega smotra. Kar se stori, rodi kvečjemu t r e n u t n i uspeh in h i p n o ozdravljenje. Trajnih uspehov in trajnega ozdravljenja vsaj zaenkrat še ni, tudi ne ob letošnjem prazniku vstajenja Kristusovega.

Pretežno in preobsežno je zlo, ki nas tišči. Zajelo ni samo celih držav, temveč tudi cele kontinente in ves svet. Zato bi se dalo odstraniti samo s složno in enotno voljo v s e h narodov, v s e g a človeškega rodu na zemlji. Pri razmišljanju o letošnjem prazniku vstajenja se nam zato vrine v misel najprej velika želja po vstajenju narodov iz temine razdora, sovraštva in egoizma. To vstajenje bi pa bilo pač mogoče samo tedaj, če bi ti narodi vsaj za hip in vsaj v največji vseobčji stiski spoznali, da je n a d njihovo sebičnostjo tudi še dolžnost dela za c e l o t o, za človeštvo kot enoto. Vsi ljudje na zemlji imamo enaka hrepenenja; ideali vsakega posameznika so uskladeni z željo po človeka vrednem življenju in napredku. V tem ni razlike, ta je samo v n a - č i n u dela za uresničitev te težnje. In tu nastaja konflikt. Izravnavati, uglasiti ta konflikt bi bila prva in najvišja naloga, in če bi ga izravnali, uglasili kot l j u d j e, bi jih lahko tudi kot n a r o d i in celotno č l o - v e š t v o. Toda: smemo upati, smemo verjeti v tako veliko vstajenje? Morda bo potrebno, da postane stiska še večja in bo šele zadnja sila prisilila človeštvo na to novo pot.

Kakor med narodi zaradi reševanja problemov celote, tako je tudi v posameznih narodih zaradi reševanja domačih, speciálnih problemov nujno

potrebno najprej globoko spoznanje dolžnosti posameznika do skupnosti ter skupnosti do posameznika. Kot taki smo vsak sebi najbližji, zato je kot narod nam najbližji naš narod in nam je najbližja naša država. V svojih tesnih slovenskih razmerah ne moremo sami reševati svetovnih in niti ne vsejugoslovanskih problemov, lahko pa rešujemo s v o j e l o k a l n e slovenske probleme, ki jih ni malo in nam jih sedanja doba kriz in zmed postavlja na pot vedno več. Kakor pri urejevanju interesov človeštva med narodi, je potrebno tudi pri urejevanju naših slovenskih interesov med nami, da p o z a b i m o n a t i s t o, kar nas d e l i, ali skušamo to vsaj zmanjšati, o k l e n e m o p a s e t i s t e g a, kar nas d r u ž i in skušamo vezi še učvrstiti. In ugotoviti moramo prav ob letošnjem prazniku vstajenja, da so strasti pri nas v zadnjih časih znatno popustile in so se osti precej obrnile; pred vsem seveda v domači dnevni politiki. Vendar to še ni dovelj! Čas, ki ga preživljamo, čas, ki je ves drugačen od starega, terjá od nas, da zagrebemo v grob pozabljenja staro, stare strasti in stara sovraštva ter dvignemo k vstajenju novo: sodelovanje na enotni podlagi v duhu programa, ki so ga ustvarili slovenski interesi v skladu z jugoslovanskimi in slovanskimi vobče.

Če velja to za narode človeštva in za Slovence, velja seveda tudi za vse J u g o s l o v a n e kot enoto, združeno v skupni nacionalni domovini J u g o s l a v i j i. Različna je bila naša preteklost, različni so tudi še danes marsikateri problemi in interesi, vendar nikdar in nikoli ne tako in toliko, da se ob dobri volji ne bi dali spravili v sklad in postaviti na enotno pot reševanja. Kako resničen je ta zaključek, nam je dokazal najsijajnejše naš p r v i Jugoslovčan, naš p r v i državlján — Nj. Vel. kralj Aleksander I. Treba nam je zato le slediti njemu, pa bomo dosegli jugoslovansko vstajenje, vstajenje bratstva v ljubezni in medsebojnem upoštevanju in spoštovanju. Iz tega vstajenja bo pa vodila potem precej ravna pot tudi k vstajenju v vsem drugem, zlasti tudi v gospodarstvu, kolikor je izboljšanje odvisno s a m o od nas in mogoče s a m o iz nas samih! In tudi v tem moremo ugotoviti, da je naša zavest ob letošnji Veliki noči bolj trdna in bolj mirna, kakor je bila prejšnja leta. Tako letošnje vstajenje vendarle ni samo podoba krize in kaosa, marveč vsaj v nečem in v malem tudi resnični up — vstajenja!

—r.

Francija vztraja pri svojih zahtevah

NA ANGLEŠKO VPRAŠANJE BO ODGOVORILA NAJBREŽE DANES.

PARIZ, 31. marca. Po konferenci med angleškimi poslanikom in Barthoujem je razpravljala vlada o angleškem vprašanju v zvezi z razorožitvenim problemom. Ni izključeno, da bo Francija odgovorila še danes, da bi na ta način dala prilike angleški vladi, ki se bo sestala v tork po praznikih in na svoji seji zavzela stališče, da bi se na ta način vsaj do 10. aprila nekoliko razčistilo vprašanje razorožitvene konference. »Matin« poroča, da bo vlada v svojem odgovoru na angleška vprašanja sporočila svoje najskromnejše želje. »Echo de Paris«, glasilo francoskega generalnega štaba pa

naglašja, da je popolnoma pogrešna verzija, da se bo Francija zadovoljila samo z gospodarskimi sankcijami. Brezpogojno bo zahtevala tudi točno odrejene vojne sankcije in ukinitve ofenzivnega orožja, sebi pa bo pridržala pravico, da lahko podaljša službeni vojaški rok v vseh svojih formacijah. O znižanju elektivnega stanja francoske vojske pa ne more biti za sedaj nobenega govora in bo tako stanje trajalo najmanj še 5 let. Mimo Tyrella je sprejel zunanji minister Barthou tudi jugoslovanskega poslanika Spalankovića in italijanskega poslanika Pignettija.

Italija oborožuje Avstrijo in Madžarsko

Senzacionalna odkritja beograjske „Politike“ o transportih orožja iz Italije — „Echo de Paris“ zahteva mednarodno preiskavo

BEOGRAD, 31. marca. Današnja »Politika« objavlja senzacionalna razkritja o tajnem oboroževanju Avstrije in Madžarske. Na celi strani prinaša detajlirane podatke o zadnjih pošiljkih letal, orožja in municije iz Italije. List dokazuje, da pri rimskih posvetovanjih niso sodelovali samo gospodarski, marveč tudi vojaški strokovnjaki. Novi transporti niso šli kakor navadno čez Celovec in št. Gotthard, temveč po drugih progah, da se zakrije sled. Tako je bil 9. t. m. inštradirán preko Innichena iz 4 avstrijskih in 14 italijanskih vagonov sestavljen poseben vlak. Do meje so spremljali transport italijanski vojak, na meli so ga prevzeli hajmverovci. V avstrijskih vagonih so bili 4 tanki, deklarirani kot — cvetača! V italijanskih je bilo orožje in streljivo. Iz Innichena je bil poslan vlak v Schwechat pri Dunaju, in sicer pod kontrolo višjih železniških uradnikov. Del materiala je bil izvagan in v Kaisererbudorfu, kjer je glavno skladišče avstrijske vojske, ostali pa se je poslal po Donavi na Madžarsko.

Nadaljnji transporti so bili poslani v Gradec in Felixdorf. V 3 tednih je poslala Italija v Avstrijo 30 vagonov vojnega materiala. V Thalerhofu pri Gradcu se mirzično grade novi hangarji za vojaško letališče. V Vidnu čaka 30 letal za transport v Avstrijo, dočim jih je bilo pred 10 dnevi 15 že odposlanih. »Politika« navaja tudi tipe letal in moč motorjev. V Gradec je prispelo več italijanskih mehanikov in pilotov, ki bodo poučevali v vojaški letalski šoli. V podkrepitev odkritij navaja »Politika« tudi številke vagonov in vse tranzitne postaje. Blago je prevzel polkovnik inž. Morro, transporte je vodil inspektor Fehmann. Cariniki so dobili strog nalog, da ničesar ne izdajo. Dne 21. t. m. je bil odposlan nadaljnji transport v Győr; istočasno je šlo na Madžarsko 8 letal.

PARIZ, 31. marca. »Echo de Paris« objavlja obširno poročilo o italijanskem oboroževanju Avstrije in Madžarske in zahteva mednarodno preiskavo, ker so s tem kršene mirovne pogodbe.

Odkriti atentatorji na brzovlak

PEKLENSKI STROJ SO MONTIRALI V BRZOVIAK V AVSTRIJI ARETIRANI SINGER, ARTUKOVIĆ IN PEČNIKAR.

BRNO, 31. marca. »Lydove Noviny« objavljajo poročilo z Dunaja, signirano z »E« o aretaciji Singerja, Artukovića in Pečnikarja. V poročilu se naglašja, da je imenovana trojica vzbudila pozornost oblasti, ker je čisto potovala v tujino. Šele po aretaciji je policija odkrila ne ljubo politično afero. Aretiranci so imeli madžarske potne liste, glaseče se na lažna imena. Pri hišni preiskavi je policija našla pri njih obširno korespondenco in peklenške stroje. Singer je živel del časa v Celovcu. Njegova dolžnost je bila, spravljati preko koroške meje na jugoslovanski teritorij teroriste iz Ita-

lije, ki so dobili tam vse potrebne instrukcije. Peklenški stroji, ki jih je policija našla pri hišni preiskavi, izpričujejo, da je atentat na brzovlak Dunaj-Zagreb v januarju izvršila omenjena teroristična skupina. Atentat je bil namenjen namreč udeležencem konference male antante in je bil peklenški stroj le pogrešno montiran v brzovlak. Zaradi delikatnosti zadeve, ki je mednarodnega značaja, ni bil avstrijski tisk o zadevnem obveščen. Tudi niso avstrijski listi ničesar poročali o aretaciji v Zagrebu in o zvezah atentatorjev z Madžarsko, Italijo in Avstrijo.

Horthy veruje v revizijo

BUDIMPEŠTA, 31. marca. Tukajšnji listi objavljajo razgovor ameriškega novinarja Knickerbokerja z regentom Horthyem, ki je izjavil, da je bil lani popolnoma prepričan, da bo izbruhnila nova vojna. Pretiia je neka preventivna vojna, pokazalo pa se je, da so zmagale normalne glave, ker bi vsaka vojna bila danes katastrofalna za vse. Nadalje je dejal, da je predvsem v Evropi potrebna — avtoriteta. Prepričan je, da se bodo tudi vsa ostala vprašanja tako srečno rešila, kakor je bila odstranjena nevarnost vojne, ker so celo najmerodajnejši činitelji Evrope prepričani, da je položaj Madžarske nevzdržljiv. Do revizije mirovnih pogodb bo po njegovem mnenju na vsak način prišlo.

ZAPUŠČINA BAŠKI OBČINI.

SUBOTICA, 31. marca. Županstvo občine Bački Petrovec je dobilo obvestilo, da je tamkajšnji rojak Franjo Grčić, ki se je pred desetletji izselil v Ameriko, zapustil sedaj svojemu rojstnemu kraju 100.000 dolarjev. Občina je nakazilo za to vsoto že prejela in jo bo porabila za odplačilo svojih dolgov ter za nove investicije.

POTRES V JUŽNI AMERIKI

SANTIAGO DE CHILE, 31. marca. Po zadnjih potresnih sunkih je sledil močan potres, ki je vznemiril vse prebivalstvo na jugu Antafogaste. V nekaterih mestih je potres povzročil ogromno škodo. Železniška proga med Antafogasto in Pázom je porušena v dolžini 80 km. V nekaterih prajih so reke in potoki menjali svoje struge in se razlili po ravnini.

ITALIJANI NAM KRADEJO RIBE.

DUBROVNIK, 31. marca. Dobro organizirana in tehnično popolnoma opremljena flotilja okoli 50 italijanskih ladij lovi vsak dan ribe v naših teritorialnih vodah, dasi tega ne bi smela. To povzroča med našimi revnimi ribiči veliko ogorčenje. Oblasti sicer zasledujejo italijanske ribiče, ker so pa kazni minimalne, ne zaležejo dosti. Italijani uničujejo s svojimi modernimi mrežami tudi mlad ribji zarod, da je škoda še večja.

FRANCOSKI MINISTRI SI REDUCIRAJO PLAČE.

PARIZ, 31. marca. Predsednik republike Lebrun in vsi ministri so sklenili doprinesiti svoj del k ozdravljenju francoskega proračuna s tem, da so pristali na znižanje svojih prejemkov za 15 odstotkov.

Dnevne vesti

Velika noč

Velika noč — ti praznik si vstajanja: nebesa so nam milost podelila, premagana je smrti temna sila — Gospod je vstal in konec je trpljenja.

Simbol si zmage naše in življenja: iz spanja se narava je zbudila z zelenjem vso je zemljo napolnila, radosti čast si ti in prenovljenja.

Minila noč je, prišlo je rešenje, se aleluja v srcih nam glasi, velikonočno kliče nas zvonjenje.

Življenje novo, lepše se rodi zbuja se k solncu, k sreči hrepenenje in v visočine jasne duh hiti. V. T.

Srečne in vesele velikonočne praznike želim vsem naročnikom, čitateljem, sotrudnikom in inserentom »Večernika«: uredništvo in uprava!

Za velikonočne praznike velika spomladanska veselica s kabaretom in drugimi presenečenji v »Veliki kavarni«.

Mestni župan g. dr. Lipold se je vrnil. Mestni župan g. dr. Lipold se je vrnil z dopusta in zopet prevzel svoje županske posle.

Napredovanja učiteljev. V višjo skupino so napredovali naslednji učitelji: Marija Grobelnikova v Črenšovcih, Josip Golob pri Sv. Trojici, Zora Stašičeva v Mariboru, Milica Stupanova v Mariboru in Janko Knapič v Kapeli.

Pevce in pevke Ipavčeve župe naprošamo, da se v torek 3. aprila ob 13.45 zbera polnoštevilno na peronu glavnega kolodvora za sprejem bratskega pevskega društva »Smetana« iz Prage, ki bo istega dne zvečer nastopilo na koncertu Glasbene Matice v Unionu.

Jubilejni koncert Pevskega zbora Glasbene Matice Maribor bo v sredo 2. maja t. l. na kar že sedaj opozarjamo. Na sporedu bo znamenito delo C. Saint-Saënsa »Lira in harfa« po besedilu ode Victoria Hugoa.

Pevski zbor Glasbene Matice se udeležil v torek po koncertu »Smetane« korporativno prijateljskega večera v hotelu »Orel«.

Nočna lekarniška služba. Prihodnji teden ima nočno lekarniško službo Minašnikova lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

Velikonočni pozdravi naših fantov. Vsem prijateljem, tovarišem in znančim želijo slovenski fantje vojaki iz daljnega Bileča prav vesele in prijetne velikonočne praznike in sicer: Vilko Kolar, Božo Straus, Milan Jadr, Žani Rauter, Hugo Weis, Alojz Haber, Vilibald Radej, Ivan Židanik, Rihard Trpin, Karlo Naveržnik, Viktor Vipavec, Josip Bezjak, Makso Dolinšek, France Kocuvan, Roman Božič, Anton Božič, Josip Rojc, Igo Založnik, Maks Žitnik, Franc Kulovec, Ferdo Urek, Albin Žižek, Herbert Pihler, Viljem Bežan, Albert Murko, Fr. Bezjak, Leo Stanek, Ivan Luci, Anton Perc, Mirko Štubl, dr. Gabrijel Čop, Stane Horvat, Mirko Golec, Ivan Bajlec, Tone Valenčak in Franjo Anček.

Kamnik generalu Maistru. Kamniški občinski odbor je poslal rojaku in svojemu častnemu meščanu generalu Rudolfu Maistru k 60-letnici pismeno čestitko s podpisom vseh 24 občinskih odbornikov. Jubilar general Maister je bil čestitke svojega rodnega mesta izredno vesel.

Telefonski promet. Otvorjen je telefonski promet med Gornjo Poljskavo-Gradcem in Dunajem, pristojbina za 3minutni telefonski pogovor znaša 3.45 zlatih frankov.

Lep jubilej mariborskega trgovca. Te dni je praznoval v krogu svoje družine in svojih sorodnikov 60letnico rojstva znani mariborski mesar g. Izidor Coppeti. Oče jubilarja je služil še za admirala Tegetthofa. Pred dolgimi leti se je g. Coppeti naselil v Mariboru in si pridobil večji krog znancev in prijateljev, ki mu ob 60letnici kličejo: »Se na mnoga leta!«

»Cerkvena miš« v kadetnici. Dramski odsek Sokola I. bo igral v soboto, dne 14. tm, sijajno veselo igro, na katero že danes opozarjamo. Cene malenkostne. Po igri bo družabni večer.

GRAJSKI KINO

V soboto 31. marca ob pol 9. uri zvečer (Za velikonočne praznike ob pol 15., pol 17., pol 19. in pol 21. uri) sijajna vesela opereta

„VELIKA LJUBEZEN MLADEGA PRINCA“

Willy Fritsch! Trude Marlen! Paul Hörbiger!

Zabava! Smeh! Rezervirajte sedeže!

Razglednice mariborske in vse druge v največji izbi. Trgovci popust! Zlata Brišnik, Slovenska ul. 11.

Prvič se zgodi v zgodovini Maribora, da izide »Veliki adresar za mesto Maribor in širšo okolico« z okoli 50.000 adresami. Noben Mariborčan, nobena trdka ne sme manjkati, zato se požurite z naročili in informacijami pri Tiskovni založbi r. z. z. o. z. v Mariboru, Gregorčičeva ul. 26, telefon 29-70.

Na Belo nedeljo 8. aprila gremo na veliko sokolsko tombolo na Trgu svobode, ki ima vedno največ in najlepše dobitke, o čemur se boste lahko prepričali na razstavi prihodnji teden.

Sv. Martin pri Vurbergu. Na Velikonočni ponedeljek tamburaški koncert na vrtu gostilne Kostanjšek, kegljanje na dobitke in srečolov.

Novi grobovi. Pretekli teden so v Mariboru umrli: Ivan Krois, čevljarški mojster na Koroški cesti, star 76 let; Josipina Roškarejeva, vdova po železničarju v Mlinski ulici, stara 80 let; Jože Vicman, sin kolarja v Ribniškem selu; Ivan Poseb, poštni poduradnik v p. v Wildenrainerjevi ulici, Frančišek Mlinarič, viničar v Košakih, star 60 let; Terezija Robnikova, žena krojaškega mojstra v Selmici, stara 32 let; Josipina Hladetova, delavčeva hčerka v Metelkovi ulici, stara 7 dni; Jera Reismanova, branjevka na Ruški cesti, stara 69 let; Jakob Draksler, železničar v Votovi ulici, star 59 let; Jakob Rogina, sin delavca, iz Vuzenice; Stanko Nusdorfer, čevljarški pomočnik iz Rošpoha, star 22 let; Marija Bauerjeva, vdova v Magdalenski ulici, stara 70 let; Karel Iršič, kovač iz Konjic, star 23 let; France Verbljač, posestnik iz Jarenine, star 50 let; Jože Ketiš, zasebnik od Sv. Lovrenca na Pohorju, star 77 let; Hermina Bobkova, žena ključavničarja s Pobrežja, 37 let; Franc Kranjc, upokojeni kaznilniški paznik; Antonija Simončičeva v Delavski ulici, 24 let; Ana Vidmarjeva, žena trgovskega pomočnika v Vrtni ulici, 32 let; Neža Gnuškova, viničarka iz Hoč, 66 let; Dušan Šonc, sin uradnika v Kratki ulici, 2 in pol leta; Leopold Rupnik, mestni stražnik iz Ptuj; Henrik Šlauer iz Gornje Radvanje, 77 let; Ivan Macuh, pismonoša in Franc Greifoner, železničar iz Radvanje, 70 let. N. p. v m.!

Žalostna smrt. Včeraj zjutraj so našli ljudje v Kamnici v nekem potoku moško truplo, v katerem so spoznali 56letnega Antona Ledernika iz Kamnice. Pokojnik je živel v velikem pomanjkanju in se je zaradi bolezni pretekli ponedeljek napotil v mariborsko bolnišnico, kjer pa ni bil sprejet. Ko je domov grede premišljeval svojo grenko usodo, je v poznem mraku najbrže zašel in zaradi oslabelosti padel pri potoku in umrl. Njegova smrt je vzbudila med prebivalci Kamnice splošno sočutje.

Hudo ponesrečen kolesar. Včeraj popoldne se je 33-letni delavec France Spindler hudo ponesrečil. Kolesaril je po Mesarski ulici proti Vojašniškemu trgu. Na strmini mu je odpovedala zavora, kar je bilo za njega in njegovo kolo usodno. Padel je in se hudo poškodoval na glavi in rokah. Nezvestnega so ga poklicani reševalci prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Nezgoda. Včeraj popoldne je 18letno, v Krčevini stanujočo sobarico Milico Kovačičevo doletela huda nesreča. Ko je zakurila peč, se je pri tem polila z bencinom, ki se je vnel in je bila na mah vsa v plamenu. Le prisotnosti duha nekaterih ljudi, ki so ji prihiteli na pomoč, se mora nesrečna dekle zahvaliti, da ni postala žrtev svoje neprevidnosti. Dobila je hude opekline po vsem telesu in so jo reševalci prepeljali v bolnišnico.

Med. univ.

dr. Jože Sekula

se je preselil iz Sodne ulice 9 v Cankarjevo ul. 1/III. Ordinira od 8.—9. in od pol 14.—15. ure.

Telefon 28-17.

Katalog »Publicitas«. Izšel je veliki jubilejni časopisni katalog, ki vsebuje vse potrebne podatke o jugoslovanskem časnikarstvu in tisku. Na tej jubilejni izdaji se opazi, koliko vsestranskega truda je žrtvoval naš domači oglasni biro. Interesent najde v tem časopisnem katalogu prav vse, kar mu je potrebno vedeti za pravilno sestavo reklame. Katalog je res standardno delo naše ustvarjajoče sile in bo vsakomur najboljša služila. Razpošilja ga založnica »Publicitas«, d. d., Zagreb, Ilica 9. in podružnica v Beogradu, Kralja Milana 10.

Dramski odsek Sokolske čete v Radvanju ponovi na velikonočni ponedeljek 2. aprila ob 4. uri popoldne v radvanjski šoli, pri premieri v vseh ozirih uspelo štiridejanko »Zaklad«. Sokoli in prijatelji lepe igre pristrčno vabljene, posebno še, da presodite delo in napredek majhne sokolske edince.

Šolska kuhinja v Krčevini je poslovala od 15. januarja do vštete 28. marca. Vsak šolski dan je v odmoru ob 10. uri dobilo 70 slabo hranjenih učencev in učenek okusno gorko juho ali pa mleko. Ob 58 šolskih dnevih se je porazdelilo 4060 porcij. Poslovanje šolske kuhinje omogočujoče občinski odbor Rdečega križa Krčevina—Košaki, občinski odbor Košaki, krajevni šolski odbor v Krčevini in nekateri zasebni dobrotniki, kakor gg. Breclji, Franz & sinovi, Rupena in Wögerer. Vsem izreka upravitelstvo krčevinske šole v imenu ubogih otrok najtoplejšo zahvalo. Banovinski okrožni zdravnik g. dr. Turšič se je o priliki ponovnega pregleda otrok prepričal, da je njih zdravstveno stanje zelo ugodno in to v veliki meri prav zaradi šolske kuhinje zdravstveno stanje zelo ugodno in tji odstotek revnih otrok, ki inklinirajo na sušico. Vsi poklicani faktorji in zasebni dobrotniki hočemo skrbeti, da bo šolska kuhinja krepila zdravje slabo hranjenih šolskih otrok tudi v bodoče!

Občni zbor Ribarskega društva v Mariboru. Sinoči je bil v lovski sobi hotela »Orel« 23. redni letni občni zbor mariborskega Ribarskega društva, ki se ga je udeležilo lepo število članstva in ki ga je vodil predsednik društva g. prof. Cotič. Navzoči so bili tudi številni odlični zastopniki oblastev ter raznih organizacij, med njimi okrajna glavarja gg. Milan Makar in dr. Senekovič, inž. Zierenfeld, višji veterinarni svetnik Hinterlehner, ravnatelj Pogačnik, dr. Tominšek in častni predsednik Ribarskega društva dr. Kraus. Predsedniško poročilo je podal g. prof. Cotič, tajniško poročilo g. Božidar Gajšek in blagajniško poročilo g. Greiner. Pri volitvah je bila soglasno izvoljena naslednja nova uprava: predsednik prof. dr. Fludernik; odborniki: primarij dr. Dernovšek, železniški kontrolor Gajšek, trgovec Greiner, Schmautz dr. Šmid, Jeres, Drozg, dr. Sekula, glavni urednik Kasper, Mareš, dr. Turšič, Storh, podpolkovnik Jugović in Ussar. Za revizorja sta bila izvoljena gg. Tavčar in Kanc. Za delegate pri Zvezi ribarskih društev v Ljubljani so bili imenovani gg. dr. Fludernik, dr. Dernovšek, Gajšek, Schmautz, dr. Sekula in Kasper. Obširnejše poročilo o poteku občnega zbora bomo še priobčili.

Grajski kino predvaja od velikonočne sobote dalje izborno, sijajno opereto »Mladega princa velika ljubezen«. V glavnih vlogah Willy Fritsch, Trude Marlen in Paul Hörbiger. Zabaven, izborno uspel vefilim.

Kino Union. Od sobote dalje velika, vesela opereta »Srečna pot«, ki vsebuje obilo humorja in osem najnovejših slagerjev, katere pojeta Magda Schneiderjeva in Max Hansen.

Pri lenivosti črevesa, boleznij jeter in želodca, odebelelosti in protinu, katarju želodca in črevesja, obolenjih danke, odpravi naravna »Franz Josefova« grenčica zastajanje v trebušnih organih hitro in brez bolečin.

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Nedelja, 1. aprila ob 15. uri: »Jurček«. Otroška predstava. Premiera. Znižane cene. Ob 20. uri: »Gorenjski slavček«. Premiera.

Ponedeljek, 2. aprila ob 15. uri »Gorenjski slavček«. Ob 20. uri »Štambulska roža«. Znižane cene.

Velikonočna nedelja: Popoldne ob 15. uri premiera otroške igre Pavla Golie »Jurček«. To delo je poleg svoje pravljčnosti tudi jako zabavno ter bo nedvomno ugaialo. Da se omogoči obisk te predstave tudi revnejšim slojem, veljajo že pri premieri znižane cene. Zvečer je premiera slovenske opere »Gorenjski slavček«, ki je najbolj privlačno slovensko operno delo ter je v novi predelavi doseglo rekordno število vprizoritev na ljubljanskem odru. Režira Skrbinšek, dirigira Herzog, nastopijo Zamejic-Kovičeva k. g., Udovičeva, Neralič k. g., Santicin, P. Kovič, Medven, Skrbinšek in Gorinšek.

Velikonočni ponedeljek: Kot popoldansko predstavo uprizore Fösterjevo opero »Gorenjski slavček«. Na to slovensko operno delo opozarjamo zlasti okoliško občinstvo, ki si te predstave med tednom ne utegne ogledati. — Zvečer ponove izredno zabavno in melodiozno Fallovo opereto »Štambulska roža«. Pri tej predstavi veljajo znižane cene.

Pri želodčnih težkočah, zgagi, zmanjšanem občutku za tek, zapeki, pritisku na jetra, tesnobi, tresenju udov, zasplosti povzroči kozarec »Franz Josefove« grenčice takojšnje poživljanje zastale prebave. Zdravniška sporočila iz trapičnih dežel slave »Franz Josefova« vodo kot važen pripomoček proti griži, kakor tudi želodčnim obolenjem, ki nastopajo v zvezi z mrzlico. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Strokovni izpiti oseba prometnega ministristva. Z odlokom prometnega ministristva je podaljšana veljavnost pravilnika o polaganju strokovnih izpitov za osebe prometnega ministristva z dne 2. avgusta 1926.

Sokol Maribor III. uprizoni v soboto 7. aprila ob pol 8. uri zvečer v krčevinski šoli komedijo »Karijera«, ki jo režira br. dr. Sentočnik. Je to igra polna duhovitih »zafrakcij«, ki je bila nedavno na repertoarju ljubljanskega gledališča. Članstvo Sokola in prijatelji Sokolstva ste vabljeni k udeležbi. Zdravo!

Dijaški kuhinji v Mariboru je naklonilo Dramatično društvo v Mariboru 200 Din v počastitev spomina pok. poštnega poduradnika v p. g. Josipa Poseba, za kar bodi izrečena najlepša zahvala.

Radio-Ljubljana. Spored za nedeljo, 1. aprila: Ob 8.15: poročila; 8.30: orgelski koncert (Blaž Arnič); 9.00: versko predavanje; 9.30: religiozna glasba na ploščah; 10.00: prenos cerkvene glasbe iz stolnice; 11.00: radio orkester; 12.00: čas, reproduciran koncert godb na pihala, vmes instrumentalne solistične točke; 16.00: »Prodana nevesta« (Smetana) v reproduc. glasbi (I. in III. dejanje); 20.00: mešani oktet poje velikonočne pesmi; 20.30: radio orkester; 21.15: vokalni koncert Marjana Rusa; 22.00: čas, poročila, radio jazz. Za ponedeljek 2. aprila: Ob 8.15: poročila; 8.30: telovadba (Pustišek Ivko); 9.00: versko predavanje; 9.35: prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve; 9.45: plošče; 10.00: žensko delo na Bolgarskem (Pavla Hočevanjeva); 10.30: narodne pesmi v vprašanih in odgovorih; 11.00: slovenska glasba, izvaja radio orkester; 12.00: čas, malo za res in ralo za ples (pestra revija gramofonskih plošč); 16.00: o ureditvi kmetskega vrtniča (Lap Anton); 16.30: šramel kvartet Flis — vmes poje kuplete g. Bajde — vmes citre solo; 20.30: prenos opere iz Beograda, v odmoru: Čas in poročila. Za torek 3. aprila: Ob 12.15: tuji kraji, tuje pesmi (pesmi in plesi raznih narodov na ploščah); 12.45: poročila; 13.00: čas, jugoslovanska narodna glasba na ploščah; 18.00: otroški kotiček (ga. Medvedova); 18.30: slavni pevci v reproduc. glasbi; 19.00: Sokolstvo; 19.30: o državljski vzgoji (prof. Marinko); 20.00: ljubljanski komorni trio; 20.45: vokalni koncert Antona Drmota; 21.15: radio orkester; 22.10: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

T. G. Masaryk kot novinar

Mnogo je razprav in literaturnih sploh, ki opisujejo T. G. Masaryka, sedanjega prezidenta republike Češkoslovaške, kot filozofa, misleca, državnika, politika, propagatorja naprednih idej, voditelja stranke, govornika, pisatelja, učitelja naroda itd., ali malokje se omenja T. G. Masaryk kot novinar in publicist.

Se sedaj, ko je stopil Masaryk v 84. leto svojega vedno borbenega življenja, ni njegovo udejstvovanje pri tisku prenehalo. Skoraj vsak dan narekuje steno- nografijam članke v več svetovnih jezikih za velike tuje liste, ustreza prošnjam mnogih dnevnikov, ki ga prosijo za njegove članke in določa dneve intervjuov z uredniki velikih listov, ki ga neprestano prosijo za razgovor. Stalno živi v neposrednem stiku s časniki in javnostjo. Njegovi članki so časnikom in javnosti z napetostjo pričakuje.

Čeprav po poklicu profesor-filozof, je T. G. Masaryk že zgodaj spoznal velik pomen tiska. Ker je hotel seznaniti širšo javnost s svojimi mislimi in nazori, ki jih je dotedaj izrekel le ožjemu krogu svojih slušateljev, je ustanovil z majhnim številom znanstvenikov svoj list »Athenaeum«, ki je pričel izhajati 15. okt. 1. 1885 pri založniku Ottu v Pragi. To je bil znanstven časopis za literaturo in umetnostno kritiko, v katerem je redno priobčeval svoje misli. Ustanovil je tudi revijo »Naše Doba«, za katero je mnogo prispeval. Pisal je celo vrsto manjših spisov, razprav in člankov, v katerih več ali manj razglablja o splošnih tekočih vprašanjih.

T. G. Masaryk ni bil profesor onega šolskega kova, ki stoji izven resničnega življenja — bil je realist in zato tesno v stiku z dnevnim življenjem in njegovimi vprašanji. Ta življenjski realizem ga je privedel v politiko. V političnem boju s staro- in mladočesko stranko je kmalu sprevidel, da mu je predvsem potreben lasten časnik, v katerem bi lahko svobodno branil svoje stališče, svoje ideje in nazore. Zbral je okrog sebe mlade, nadarjene sodelavce, ki so soglašali z njegovim realizmom v narodnem udejstvovanju, in ustanovil politični časopis »Čas«. Med glavnimi sodelavci Masaryka sta bila pesnik Machar in časnikar dr. J. Herben, ki je bil istočasno izdajatelj lista. »Čas«, ki je prvič izšel 20. dec. 1. 1886, je izhajal prvotno vsakih 14 dni. Postal je glavno politično glasilo Masarykovcev. Politični časnik, ki je izhajal le dvakrat na mesec, ni mogel dovolj naglo informirati javnosti o dnevnih zahtevah in aktualnih političnih vprašanjih. Da bi ustrezal »Čas« potrebam dobe, ga je preobrazil v tednik. Pa tudi kot tednik še ni ustrezal tekočim zahtevam, vendar je bil bolj učinkovit v javnosti, in polagoma so prodirala načela realistov v širše plasti naroda. To prodiranje se je predvsem čutilo iz ostrih napadov staro- in mladočeskimi listov. Posebno glasilo staročeske stranke, »Narodni Listy«, je hudo napadalo realiste in zlasti njenega vodjo T. G. Masaryka, ki so ga proglasili celo za izdajalca svojega naroda. Ali to je njegovo borbenost le poostriilo.

V političnem boju s staročeli so se realisti združili z mladočesko stranko, ki je vodila aktivno politiko nasproti Dunaju in tako pri volitvah 1. 1890 zmaga. Zmaga mladočehov je prinesla poslanske mandate za dunajski parlament tudi realistom T. G. Masaryku, K. Kramaru in Kaizlu. Vendar je Masaryk kmalu odložil svoj mandat, ker se ni strinjal z vodstvom v mladočeski stranki. Povrnil se je na univerzo in na znanstveno področje. Urejeval je medtem politični časopis »Čas« in novo revijo »Naše Doba«.

»Čas« mu je služil v političnem boju kot lastno politično glasilo, kjer se je s peresom boril za svoja načela. L. 1900. je Masaryk osnoval svojo »Česko ljudsko stranko«, ki se je od 1. 1905. imenovala »Česka napredna stranka«, ker je v njo vstopil del naprednjakov. Sicer ta stranka ni bila nikdar velika, pač pa je imela velik vpliv na razvoj političnega življenja na Češkem. Glasilo »Čas« je začelo izhajati trikrat na teden in da bi se lahko merilo z drugimi, politično na-

sprotnimi časniki, ga je njegov izdajatelj dr. J. Herben 30. sept. 1900 preobrazil v dnevnik.

Kot vodja svoje napredne stranke je bil T. G. Masaryk l. 1907., ko je dobila Avstrija splošno in enako volilno pravico, ponovno izvoljen v dunajski parlament, v katerem je ostal do izbruha svetovne vojne.

Splošno znani so njegovi boji proti tedanji Avstriji in njeni gnili diplomaciji v dunajskem parlamentu, ko je nastopal proti zagrebškemu Friedjungovemu veleizdajniškemu in beograjskemu Vasičevemu procesu.

Masarykov časnikarski boj proti Avstriji in za osvoboditev zaslužjenih narodov se je še stopnjeval v času svetovne vojne. Takoj ob prihodu v tujino, ko mu je bila pot v domovino zaprta, se je lotil svojega največjega posla. Kot emigrant je vedel, da mu bo vrnitev mogoča le če bo Avstrija razbita. Z vsa vrnemo se je vrget v boj. Avstrijo je bilo treba uničiti, da bo zasijalo solnce svobode zaslužjenim narodom v monarhiji. Treba je bilo organizirati časnike, da bi vršili smoteno propagando med češkim kolonisti, da bi informiralo tujino in zlasti zavezniške države o načrtih in stremiljenjih Čehov in Slovkov ter bi poročali o resničnem stanju v avstro-ogrski monarhiji. Treba je bilo dopisovati v angleške, francoske, italijanske in švicarske liste ter si pridobivati vse večje časnike in njih poročevalce za revolucionarno delo čeških emigrantov. T. G. Masaryk in njegova desna roka dr. E. Beneš sta vse to organizirala.

Dne 1. maja 1915. je pričel v Parizu

pod vodstvom E. Denisa — velikega prijatelja Čehov — izhajati list »La Nation Tchèque«, ki je služil izrecno čl. propagandi. Glavni organ politične emigracije in glasilo osrednjega vodstva vse češkoslovaške zunanje revolucionarne akcije je pa bil list »Československá samostatnost«, ki je pod uredništvom dr. Sychrave izhajal najprej v Ženevi, nakar se je preselil v majhno francosko mesto Annemasse.

S pomočjo iskrenega prijatelja Slovanov Setona Watsona je Masaryk ustanovil v Londonu tednik »The New Europe«, ki si je zelo hitro pridobil velik vliv v zavezniških državah. V tedniku The New Europe je Masaryk najostreje nastopal za končno uničenje Avstrije, za razorožitev Nemčije in za ustanovitev novih svobodnih držav.

Po Masarykovem obisku pri francoskem min. preds. Briandmu mu je bil na razpolago tudi pariški dnevnik »Matin«, v katerem je širši javnosti obrazložil svoje težnje in ves boj emigracije za osvoboditev češkoslovaškega naroda. Po zgledu »Matina« so odpirali Masaryku in njegovi akciji tudi drugi zavezniški listi svoje rubrike. Razpredena propaganda organizacija zapadno-evropskega, ameriškega in ruskega tiska je rodila obilo sadu in v veliki meri pripomogla, da so se zavezniške države odločile uničiti avstrijsko-ogrsko monarhijo in s tem položiti temelj novim svobodnim državam.

Ni torej čudno, da so za prezidenta republike Češkoslovaške, časopisi živa stvar. Z neposrednim stikom z dnevnim tiskom je postal T. G. Masaryk trden novinar, ki se zdaj v svoji visoki starosti in na najvišjem položaju v državi pridno sodeluje v svetovnem časopisju.

sc.

Nietzsche in duh sodobne Nemčije

Predavanje univ. prof. dr. A. Bazala iz Zagreba

O duhovnem položaju pred Nietzschejem, o njegovi duhovni podobi in njenem vplivu na miselnost svoje dobe je razpravljal na poslednjem predavalnem večeru Ljudske univerze predsednik akademije znanosti v Zagrebu, g. univ. prof. dr. A. Bazala, čilani gost naše prosvetne ustanove in znameniti zgodovinar modroslovja.

V strnjem očitju povzemamo: Duhovno življenje in njegovo javljanje v zgodovinskem dogajanju pokrenjuje: gibanje, doživljanje in spominjanje. Pesniki in misleci izvedejo po zmiselnih sintezi enovito urejen in skladen pogled na življenje in svet ter mu nudijo urejene vrednote. Pesnik in modrijan v eni, samo sebi skladni osebi je bil Fr. Nietzsche. Filozofsko-estetski sestavi 18. stoletja so v svojih racionalističnih stremiljenjih in v svoji romantični zanositosti pripisovali razumu sposobnost, urediti položaj sveta, življenje poedinca in družabnih edinic. (Descartes, Kant, Voltaire.) Vendar je že Rousseau spoznal, da je v nas premnogo nedoločljivega, iracionalnega, ki izvira iz našega čustvenega življenja. Živa vera v razum je bila omajana in sila izobrazbe ni več tako močno gospodovala. Ideja človečnosti se pojavlja po poedinah predstavnikov duha. Nove podvige zadobi miselno življenje po Hegelovem sistemu, ki podreja narodnostna stremiljenja ideji državne edinstva. Stirnerjev absolutni individualizem (jaz sem jaz) vodi v propast idealističnih miselnih sestavov, Herbartov realizem v antimetafizični pozitivizem. Tako nastajajo dogme skrajnega materializma (Buchnerjeva sila in gmeta), ki se uveljavljajo v duhovnih osnovah gospodarskega življenja: človek je — kar je! (Feuerbach.) Demokratična in socialna miselnost dvigre zavest razreda (vrsta), ki jo dvigne na prestol božanstva: mase avanzirajo! (Marx, Engels.) Posameznik se smatra za ničevno številko, pričnejo se boji organiziranega kapitala (trusti) in proletariata. Tehnično, brezdušno delo tovarn, goli boj za obstanek brez globe in domačnosti pospešuje nastopanje črnogledne malodušnosti, pesimizma, religije, resignacije in obupa.

V to miselno mlačnost udari močna osebnost kladivarja Nietzscheja, ki zopet razvalovi že umirajoče tokove obupajoče miselnosti. Sila in beseda

njegove duhovne zanositosti, vsa nova in svojstvena, združujeta prividne prisposobe njegovega poslanika — besednika Zarathustre. Ves vzrastel iz solnčno-močne in svetle in nad vse pogumne Helade postane Nietzsche znanitelj prirodne prasile, prvotno močnega gona naravnosti, ki se v odgovornega samo sebi in pravici svoje naravne moči. V treh dobach, ozko začrtanih, poteka njegovo svojstveno gledanje na svet in življenje: v prvi dobi se mu oblikujejo nazori o kulturi (Schopenhauer, Wagner), ki jih v drugi dobi zaokroži v estetsko enoto, stilno edinstvo vseh življenjskih pojavov; v poslednji postane neoviran sodnik sodobnega življenja, ki se gubi v lagodnih tokovih filistrskega gostilniškega omizja. Z vsa bistrostjo umnostjo biča napihnjeno Nemčijo, njeno pobarvano barbarstvo in vrtoglavo neusmerjenost. Velicina tragičnega človeka, ki pogumno stopa po poti spoznanja, je kvas novega človeka; dionistična sproščenost prezira oslabele gone apolinske umirjenosti. Ko se Wagner vrača k Bogu — se Nietzsche vedno bolj k človeku. V dobi popolnega skepticizma mu postane človek, ki je pač sam pravokotno grajen na duši in telesu, merilo vseh vrednot, sam sebi zakonodajalec in sodnik ter most do najvišje zavesti in možnosti. Volja do moči mu je vrhovno vodilo: nadčlovek stremiljenja njegovih misli. Življenjska radost in dejavnost, skladno dopolnjeni in v prvotni neposrednosti naj vodijo mišljenje, ki mu služi. Da služi Nietzschejev nazor za močno miselno osnovo sodobni Nemčiji, njenim imperialističnim težnjam in veličanje posameznika, bomo kaj radi razumeli. Poedinec, ki ve najti o pravem času in na ustrezaajoč način izraz sredine, misliti, povedati in storiti to, po čemer hrepene milijoni, je sposoben vodnik. Učeni g. predavatelji končno prikaže prednosti svežih tokov in nevarnosti miselnih zablod (rasni fanatizem, aristokratska oholost) ter zaključuje, da ima vsak poedinec polno pravico do skladnega izživetja svojih sil, ki pa ne smejo ovirati drugih ter morajo iskati skladnosti z voljo celokupnosti: iskati nam je pa pred vsem pota k sebi.

Izredno miselno polno predavanje, tehtno po vsebini in obliki, nam bo vse bolj priljubilo g. predavatelja, ki je bil deležen izraza simpatij in spoštovanja.

leči vse bolezni: revmatične, srčne, krvnih posod; napenjanje žil, povečani krvni pritisk, ženske in živčne bolezni, skrofuloze, telesna slabost in slabokrvnost; golšo, kajane dihal in nadubo, bolezni prebavnih organov in žolčnih kanalov. SISACKA MINERALNA VODA Z VINOM NE POČRNI.

Sokolstvo

TEKME NARAŠČAJA.

Tekme naraščaja so zaradi podaljšanih velikonočnih počitnic preložene na 22. aprila.

Načelstvo Sokolske župe Maribor.

Prav prijetne velikonočne praznike želi vsem bratom in sestram:

Uredništvo sokolske rubrike.

Izredni občni zbor Sokola matice. Sokolsko društvo Maribor matica bo imelo v četrtek 12. tn. ob 19. v mali dvorani Narodnega doma izredni občni zbor z naslednjim dnevnim redom: poročila funkcionarjev, volitve nove uprave in raznoferosti. Dolžnost vsega članstva je, da se izrednega občnega zbora udeležijo v čimvečjem številu. Zdravo! — Tajnik.

Ptuj

Odkrit zločin. Kakor smo v številki od srede poročali, je Drava naplavila pri Loki truplo novorojenčka. Ker je truplo kazalo znake nasilnosti, je sodna oblast odredila obdukcijo, ki je dognala, da je bil otrok zadavljen z robcem in šele potem vržen v Dravo. Robec, ki je bil zvezan okrog vratu in močno stisnjen, nosi monogram R. F. Trupelce je bilo že delj časa v vodi, ker je bilo popolnoma črno in že v razpadanju. Upati je, da bodo prišle oblasti na podlagi monograma na robcu zločincu na sled. Novorojenček je ženskega spola.

Opremljenje vojaških knjižnic s fotografijami. Po odredbi vojaških oblasti poziva mestno načelstvo vse vojaške obveznike, ki še nimajo v svojih vojaških knjižnicah nalepljene fotografije, da si jih nabavijo ter jih prinesejo na mestni magistrat, da se nalepijo in overijo z uradnim pečatom. Oni obvezniki, ki nimajo fotografije v vojaški uniformi, naj si nabavijo take v civilni obleki. Istotako morajo v bodoče vsi obvezniki, ki bodo prosili za izstavitve vojaških knjižnic, priložiti prošnji tudi fotografijo. Velikina fotografije mora znašati 3/4x4 1/2 cm.

Smrtna kosa. Nagle smrti je umrl v Ragoznici pri Ptuj upokojeni narednik-vodnik in posestnik Ivan Kosi. Star je bil šele 53 let. Pokopali so ga 28. marca na ragozniskem pokopališču. Naj v miru počiva! V Hlaponcih je umrla Roza Šegula, žena veleposestnika v 58. letu starosti. Naj v miru počiva!

Prireditve potujočega gospodinskega tečaja. Banska uprava v Ljubljani je odobrila, da se priredi potujoči gospodinski tečaj v Ptuj dne 3. aprila t. l., ki bo trajal do konca junija t. l. Ob nedeljah in praznikih pouka ne bo. Ker je tečaj namenjen tudi za mesto in bo nudil redko priliko za izobrazbo v gospodinjstvu, ga mestni načelnik toplo priporoča. Osebe, ki se žele tečaja udeležiti, se vabijo na sestanek, ki bo v torek 3. aprila t. l. ob 9. uri v posvetovalnici na mestnem magistratu, kjer se sprejemajo prijave in se bodo tudi dala podrobna navodila.

Sejem za prašiče v sredo, dne 28. marca je bil srednje obiskan. Prignali so 174 svinj in 53 prascev, skupaj 227 ščetinarjev; od teh je bilo prodano 112. Cene: prolenki 5.75—6.50 Din kg žive teže, mrtva teža 9 Din, pitanih svinj tokrat ni bilo. Prasci 6—10 tednov stari so se prodajali od 100—170 Din eden.

Kulturne vesti

Grafika Mihe Maleša

K razstavi v veliki dvorani Kazine

V veliki kazinski dvorani je odprta že drugi teden retrospektivna razstava našega znanega slovenskega grafika akad. slikarja Mihe Maleša iz Ljubljane. Razstavljalec je priredil to razstavo zato, da bi pokazal razvoj svoje umetnosti od časov, ko je tik po vojni pričel studij slikarstva v Pragi, pa do sedanjosti, in da bi se obenem tudi — poslovil ob odhodu na nova pota. Prvo se mu je posrečilo samo deloma, kajti njegove slike so razmeščene brez kronološkega reda in jih tudi ni toliko, kolikor jih je spočetka obljubljal. Oboje ni njegova krivda; prvotni načrt se zaradi pretesnih prostorov ni dal izvesti. Pregled je zato težavnejši, ali vsaj zanimivejši.

Miha Maleš je zorel v slikarja v tistih letih, ko je bil v vsem umetniškem življenju največji kaos, ko se je spričo velikega razvrednotenja in prevrednotenja vsega podrla samovlada impresionizma, ki ga je nam Slovencem dala generacija Riharda Jakopiča, Groharja, Sternena in drugih in so se pojavili vse križem nestetični novi »izmi«. V velikem svetu umetniškega snovanja ti »izmi« sicer že pred vojno niso bili neznani, a bili so omejeni na ožje kroge mojstrov in njihovih učencev. Špansko-francoski oče ekspresionizma Pablo Picasso, belgijski lesorezec Fr. Masereel, satirični risar George Gross oznanjevalec socialnih not ter drugi, začetniki in njih posnemovalci, so razširili svoj vpliv tudi na srednjo Evropo, na Češkoslovaško, v Avstrijo, Madžarsko, Jugoslavijo itd. Masereel in Gross sta zlasti dvignila tudi zanimanje za grafiko. Vse to pa je rodilo v našem mladem slikarju močna nagnjenja, ali jih je vsaj prebudilo do jasne zavesti. Mnogo je pripomogla k temu Praga, kjer so se tik po vojni in v zadnjem desetletju križale vse nove smeri. Tako je postal Miha Maleš med Slovenci najizrazitejši učenec mojstrov ekspresionizma v grafiki in najbolj specializiran grafik sploh. Ostal je pa kljub temu — Slovenec!

Miha Maleš ni sprejel mode Picassoja, Masereela, Grossa in drugih brez notranjega prekvajenja. Slovenska lirčna nota mu je vtisnila svoj neizbrisni pečat in ga odvrnila od trdot, ki so bili pri vzornikih čisto zablude in greh proti estetiki, tudi proti najbolj liberalni. Tako je postala grafika Mihe Maleša kljub vsemu naša, dasi si širokih množic vendarle ni mogla popolnoma osvojiti, niti ne med izobraženstvom. Tudi na sedanjih retrospektivnih razstavi v Kazini se ustavlja le pri najbolj konservativnih delih. Morda pretežno zaradi tega, ker te umetnosti ni mogoče sprejemati le s pogledom, temveč so potrebne tudi predorne misli. Kaže pa nam ta razstava vendarle, kako resno pojmuje razstavljalec grafiko, kako mu izpolnjuje vsa stremjenja in kako je razširil njene vrste. Od lesorezov preko risb in koloriranih risb, linorezov, monotipij itd. pa do studij za freske, h katerim ga vodi najnovejši razvoj, vzporedno z nagibanjem k portretu in kompoziciji. Sicer pa krajinar Maleš nikoli ni bil, in se že po tem diametralno razlikuje od večine naših slikarjev. Centralni predmet so mu ženske, dekleta, s svojimi

sanjami, razporeženji, nežnimi mislimi in tudi strastjo. Pripeljejo so ga naposled celo do »Redovnice«.

Tako moramo ob tej razstavi ugotoviti, da je bistveni pomen Mihe Maleša v tem, da je med Slovenci dvignil važnost grafike, razširil jo snovno, idejno in stilno ter jo zblížal s snovanji začetnikov in nadaljevalcev novih »izmov« v velikem svetu. Tako tvori njegova umetnost v našem razvoju pomembno poglavje in ga bo tvorila nedvomno tudi v bodočnosti, v naši novi zgodovini likovne umetnosti. Zdi pa se mi, da je v tem razvoju že zaključena.

R. Rehar.

Letošnje publikacije Slovenske šolske mladine

Te publikacije so zopet obogatile našo pedagoško književnost. Poleg Pedagoškega zbornika (29. zv., uredil predsednik S. Šik, dr. K. Ozvald), ki obsega zelo zanimive in aktualne razprave (dr. K. Ozvald: »Nove« psihološke smeri in pedagoška vprašanja; F. Milčinski—L. Puhar: Pijanec pred sodiščem; priv. doc. dr. B. Škerlj: Socialno-antropološka študija k vprašanju manjvrednega otroka; M. Senkovič: Šola in dom; Jan Šedivy: Bolgarsko šolstvo) in »Temeljna obča metodika« dr. St. Gogale, je nedvomno najzanimivejša in najaktualnejša dr. J. Jeraja »Naša vasa«. Delo je razdeljeno v štiri področja: kultura, sociologija, psihologija in pedagogika vasi. Avtor je podrobno analiziral kulturo vasi; bistvo nje, ki je kmetovo glavno dejstvo, vaško socialno življenje in delo v naravi. Obenem je podal pregledno sliko verskih, нравstvenih, gospodarskih in estetskih vrednot vasi. V sociologiji vasi govori o vaški družini, sosedstvu ter notranjih socialnih odnosih v vasi in v politiki. Sistematično prehaja od točke do točke, kaže razlike med mestom in vasjo. Kmet je izrazit realist, ki svojo osebnostno srečo popolnoma podreja objektivni vrednoti gospodarstva. V psihologiji ram je orisal kmečki značaj, duševne plati kmetove (spoznavanje, čustvovanje, fantazija, volja) in njegovo razmerje do vrednotnih področij (verskih, moralnih in političnih), naše slovenske kmečke tipe z različnih nujnostno usmerjenostnih vidikov, psihologijo kmetkega otroka, njegovega odnosa do družine, umetnosti; нравstveni in verski razvoj in psihologijo kmetkega mladostnika(ce) z istih vidikov. O tem do danes še nismo imeli sistematičnega pregleda z ugotavljanjem vidika, ki zahteva dobro poznanje njegove tradicije. Dr. Jeraja je najprej analitično obdelal življenje z vseh teh vidikov in šele nato na podlagi rezultata analize prešel na pedagoško vasi. V vsem obdelovanju pa prihajamo vedno do istih osnov kmetovega življenja in z njim življenja na vasi sploh: Bog, človek, narava; vse drugo je posledica teh osnov in ne kaka samostojna osnova njegovega bitja in žitja. Vse te osnove so tako tesno vezane s kmetovim čustvovanjem, mišljenjem in stremljenjem, da ne more niti ena teh izpasti.

V pedagogiki vasi nam kaže pisatelj svojstvene naloge v vaški vzgoji. Razmerje meščana do delavca in kmeta se mora očistiti in urediti. Važna naloga pa čaka tu vzgojitelja, ki naj vaški življenjski slog proučuje in se vanj vživlja, kar je dobrega ohranilo, mora spet oživiti ter v mladini buditi zanimanje za stanovske vrednote, spoštovanje pred vaškimi življenjskimi oblikami in zavesten ponos na nje. Predvsem treba vzgajati kmečki značaj. Zato naj vzgojitelj dobro upošteva vsebinsko in formalno plat kmečke kulture. Sodobni kmet naj združi staro očiščeno kmečko prosveto z izbranimi dobrinami novodobnega napredka. To je naloga kmečkega doma in kmečke šole. Vsak predmet v šoli naj veže kmečkega človeka ozko z grudo, na kateri je vzrastel, naj kmečko okolje smoteno bistri in duši.

Makso Šnuderl: Izgubljena zemlja. V založbi Tiskovne založbe v Mariboru smo dobili za Veliko noč 328 strani obsegajoči roman našega mariborskega pisatelja Maksa Šnuderla, »Izgubljeno zemljo«. Knjiga, ki je tudi grafično lepo delo, je opremil inž. arh. I. Černigoj. Ovitek predstavlja zemljevid Koroške z rdečo črto sedanje meje in vojvodskim prestolom v isti barvi, dočim je pod njim na modrem polju bel napis. Na zadnji strani so navedeni avtorji dosedanjih izdaj založbe R. Maister, M. Šnuderl, R. Rehar in J. Glaser, sami Mariborčani, sama izvirna dela, nobenih prevodov. Knjiga dela tako že po zunanosti čast T. Z. in Mariboru. Snov romana je zajeta iz prve poveljne dobe, od prevrata do koroškega plebiscita. Izgubljena zemlja je izgubljena kmetija in obenem izgubljena Koroška. Roman pomeni za naše kulturno snovanje na vsak način dohodek, podrobnejše pa bomo o delu kot takim še spregovorili.

prilagoditi kmečki duši. Obogatiti pa jo moramo le s tem, kar je vrednega in dobrega, vse, kar je pa slabega, iz nje izriniti in izkoreniniti, da se razbije pristna oblika življenja. Kmet naj ostane vedno pristen kmečki napredni tip in naj ne bo ne pomeščanjen niti okostenel, konservativen. Vsak izobraženec, ki ima dela na vasi (učitelj, duhovnik, uradniki raznih strok), mora poznati, spoštovati in ljubiti vaško kulturo. Ni dovolj, da kdo prihaja na vas na kratkočasen izlet, seveda tudi ne, da sedi ves obupan v svojem uradu in želi čim prej »iz te umazane vasi«, še manj, da kdo govori in poveličuje vas v lepih besedah, pa je niti ne pozna. Treba je pronikniti globoko v študij vaške kulture. Le tako homo lahko premosti prepad med »kasto« izobraženec, ki jih danes šole producirajo vedno več in tkzv. preprostih ljudi. Zato je treba lastnega dela, da se čim bolj zblížamo in ne ostane naša vas zapuščena, sama, odrezana od sveta. Še posebno danes, ko je kmetova miselnost zrevolucionirana in preobrazena, je treba poznati dušo in težave našega kmeta ter izravnati nasprotja dveh, na deželi nastajajočih svetov: starokmečkega konservativnega in moderno-mestnega, med katerima nastajajo vedno večji konflikti in se s tem razdvaja kmečko občestvo.

Pričujoča knjiga, ki ji bo pa v bodoče še treba izpopolniti, nam kaže vse te nedostatke, pomanjkljivosti in daje napotke k izboljšanju. Zato ne sme in ne more iti mimo nje nikdo, ki je dolžan ohraniti, izčistiti ter smoteno razvijati vaško kulturo. To pa je naloga vse inteligence, zlasti še danes, ko se (kakor pravi Ozvald v uvodnih besedah) kažejo že znamenja za izpolnitev prerokbe: »Prišla bo doba, ki ne bo poznala drugih misli, nego-li vzgojo!« (Nietzsche.) — ŠSM je letos pravi srečno izbrala svoj knjižni program in želimo, da z uspehom v isti smeri orje vzgojstveno ledino naprej!

Dragotin Cvetko.

Sport

Gostovanje ljubljanskega Hermesa v Mariboru

Na velikonočno nedeljo ŽSK Hermes: SK Železničar. Na velikonočni ponedeljek Hermes: ISSK Maribor.

Za velikonočne praznike sta angažirala SK Železničar in ISSK Maribor ŽSK Hermesa iz Ljubljane, da odigra v Mariboru dve tekmi.

V Mariboru ni Hermes igral izza zadnje prvenstvene tekme proti SK Železničarju, ki se je, kakor znano, končala s porazom Železničarja 1:2. Tisti boj je bil prav zanimiv. Že takrat je Hermes razpofagal z izenačenim moštvom, ki je preko zime prav pridno treniralo in igralo skoro vsako nedeljo kakšno tekmo, tako, da je enajstotica Hermesa kar se tiče kondicije in znanja, v prav dobri formi.

V velikonočni tekmi naj se tudi obenem pokaže razmerje moči med Mariborom in Ljubljano, saj drugih tekem za

merilo moči med obema središčema dravske banovine trenutno na žalost nimamo. Tekmi pa bosta obenem pokazali, s kakšnimi izgledi lahko pričakujemo letošnje prvenstveno tekmovanje.

Prva tekma, in sicer na velikonočno nedeljo, se bo odigrala na novem igrišču SK Železničarja ob Tržaški cesti, in sicer s pričetkom ob 16. Nastopila bosta SK Železničar in ŽSK Hermes in tekmovala za pokal prometnega ministrstva, ki ga brani subotički ŽAK.

Na velikonočni ponedeljek pa se bosta srečala v prijateljski tekmi na igrišču ISSK Maribora v Ljudskem vrtu ISSK Maribor in ŽSK Hermes. Tekma se bo pričela ob 16. Obe tekmi se bosta odigrali ob vsakem vremenu.

Okrožni odbor LNP, službeno. Mimo že objavljenih tekem, bodo na velikonočni ponedeljek naslednje tekme: Na igrišču ISSK Maribora ob 14.30 prijateljska tekma ISSK Maribor mladina:SK Svoboda mladina in ob 16. prijateljska tekma ŽSK Hermes (Ljubljana):ISSK Maribor. Službujoči odbornik g. Kurnik. — V Ptuj bo ob 16. uri na igrišču SK Drave prijateljska tekma ISSK Maribor rezerva:SK Drava. Službujoči odbornik g. por. Berginc. Tajnik.

Odbor za delegiranje sodnikov pri OOLNP, službeno. Tekme v ponedeljek 2. aprila sodijo: ISSK Maribor mladina: SK Svoboda mladina g. Vesnaver, ŽSK Hermes:ISSK Maribor g. Bizjak, ISSK Maribor rezerva:SK Drava g. Kopic.

ISSK Maribor v Celju. Jutri, v nedeljo gostuje ISSK Maribor v Celju ter bo odigral proti tamkajšnjemu SK Atletiku prijateljsko tekmo. V ponedeljek pa igra ISSK Maribor v Mariboru prijateljsko tekmo proti ŽSK Hermesu iz Ljubljane.

Kupim po najvišji dnevni ceni

Vsakovrstne industrijske odpadke, vse tekstilne odpadke, staro železje, litino, medenino, baker, svinec, cink itd. — **Predno Vaše blago pod ceno prodate, zahtevajte cene!** — **Prodaj pod ceno:** Brano za travnike, slamoreznico, razne transmisije, jermenice, osi itd. — **Canje in volna za čiščenje strojev vedno v zalogi.** — **Tovorni prevozi, selitve, prevozi na deželo** se prevzemajo po najnižjih cenah.

V letrovinah s sirovinami in prevoz tovara
IVAN SLUGA, Maribor, Tržaška cesta 22
TELEFON 22-72

Janko Furlan:

Aleluja razbičanih

Kos se je povzpel na najvišji vrh najvišjega drevesa, iztegnil svoj pozlačeni kljun visoko proti nebu in se zasanjal v svojo pesem praznora. Sledil mu je drugi, tretji zbor, zganilo se je v prsih prirode, ki se ji je izvil prvi globoki odih. Takrat sta si menjala nebo in zemlja prvi poljub in pričarala najlepši nasme. V dolu in logu, ob potoku in na pozlačeni gori in v človeških srcih in dušah je vzvalovila samo ena vzneta pesem... Pozdravljeni, nebo in zemlja, solnce in trata..., pozdrav tebi, novo življenje!

Ob tej svečani uri največje in nedoumne tajne, najlepše in najsajše od vseh, ko bi moral zagnati klobuk v sinje nebo in iztisniti iz prs najjačji in najsajši glas, mu je vztrepetalo srce in ga je pretresel mraz.

»Pojdi odtod in ne moti te svečane ure! Pusti jih, da se vsaj ta trenutek nemoteno oddahnejo in bo njih polet bolj smel! Beži!«

In srce ga je zvabilo v največjo samotno, kjer je vtelesena najtežja usoda in ni solnce in pesmi in smeha; kjer je vsaka ura dolgo leto trpljenja... Bežal je na zemljo nemih brezdomcev, izkoreninjenih in pretresenih do poslednje kaplje krvi... onkraj Triglava in Snežnika.

»Samo to je tvoje... glej in prisluškuj!«

Znašel se je na cesti, ki vodi od neznanega kod in neznano koda. Desetkrat, stokrat je drsala roka preko znojnega mrzlega čela, da obudi spomin na ta pota in ograde, a namesto mehke preteklosti se je pojavila boleš. Štel je pokvečene odtise stopinj, štel krvave lise, ki so se večale in množile. Na vse strani se je razcepila ta pot in se dotikala vsake vasi in sela in kože.

Pot sužnjev in peklenškega trpljenja...

Onemoglo drsa po kameniti njivi starca in njegove krvave oči se zadirajo v rdečo zemljo, vijoličaste ustnice se komaj vidno premikajo.

»Hej, starec!... Mir in dobra volja vsaj te dni!«

Napol je krenil glavo in pogledal v smer glasu.

»Nisi odtod, če tako govoriš,« je majal z glavo in drsal dalje. »Sem trinaesti red,« je mrmral v presledkih sam zase, »in sem prišel, da se ti zahvalim. Skupno sva onemogla, kakor je prav po Bogu in tvojih vekovnih postavah. Mar naj bi še nadalje rodila trpljenje in za novo trpljenje?!« Obstal je, dvignil desnico in stegnil tresoči se kazalec visoko v nebo.

»Odpovej svoje moči in ne rodi več! Dovolj je sužnjev, dovolj ran in boleštil!«

Od prsta do srca se je vlekla debela krvava rana. Zgrudil se je z obrazom na zemljo in izjoval poslednji kos življenja...

Po klancu šepa starka, tisočerm enaka.

»Blagoslovljena tvoja stopinja, onemogla mati!«

Ni slišala in ni se ozrla. Videl jo je, ko se je priklonila, tipala okrog sebe in praskala med robidovjem.

»Ali ni več klitja in cvetja?... En sam list bi rada izgrebla in ga zavila v pismo vsem trem..., njim, ki sem jih rodila tebi. A so bežali čez noč, da se izognejo kazni za to rojstvo. Prvi piše: »Ali že klije?« Drugi prosijo: »Pošlji mi list oljčne veje!«. Tretji tarna: »Mati, mati, mati!... Tri prošnje samo z eno željo, z eno solzo!«

Zaman je brskala in grebla do poslednje moči...

Mlada žena zdihuje ob svojem prvo-rojencu: »Jokaš, dete, ker so polne joka tudi moje prsi in je njih mleko zastrupljeno in prepojeno s strašnim gnevom in sovraštvom.«

Ponudila je detetu svoje prsi, a jih je odklonilo.

»Tak je in ostane naš rod... noče so-vražiti,« je kriknila.

Med tem pa je njen mladi mož, a z licem onemoglega starca, begal iz ograde v ogrado.

»Konec..., konec..., konec!« je kot divje rjovenje odmevalo v dolinah.

»Prišel sem po ukaz srca,« je dejal potnik, ko se je približal gruči mladenk

na kraju skoraj docela praznega dela vasi. »V tej najlepši uri bi rad prisluhnil vašim mladostnim sanjam in slišal vašo pesem.«

Ni dobil odgovora.

»O Krist, pokloni nam ob svojem vstajenju vsaj toliko usmiljenja, da izvemo, kaj je svetel dan, kaj toplota, smeh, mladost!« so kriknile od strašne odpovedi in zbežale.

Takrat je vzvalovila nad vasjo tuja melodija, še nikoli ni slišal take. Ob vsakem glasu se mu je poredila v srce ledena kaplja. Saj to ni bila pesem, še manj pa glas vstajenja. Ihtenje in jok je bila.

»Zapojte pesem mladeniškega zanosa, najjačjega življenja! Alelujo, zapojte!« je zatulil. Še bolj je kriknilo in se lomilo v strašno kletev.

Potnik se je prepričal, da ni več v ondotni mladi krvi svežih sokov. Obstal je kot uklet.

Proti njemu drvi mladež, raztrgana, bleda in vsa opraskana. Potniku se vrne v lice kri in razpne roke, da objame in poljubi svoj poslednji up. A, ko ga mladina uzre, se nemo razkropi na vse strani.

Samo eno besedo je mogel ujeti: »Straniero — tujec.«

Sklonil je omotično glavo, jo skril med dlani in se razjokal.

»Krist, ozri se na mojo domovino, ki izeja svojo poslednjo kri!«

Udarilo je v plat zvona... ne, to so

bili udarci ob svinec... in mimo je šla procesija ljudi in molče zasedla svoja mesta v božjem hramu.

»Aleluja!« se je zllilo iz cerkve.

Planil je v hišo božjo.

»Ni še docela izkrmavel,« se je tolažil.

A niti ena glava se ni dvignila, niti enkrat se ni oglasila pesem, niti eno telo se ni premaknilo. Samo prsi so se zdaj pa zdaj visoko dvignile in se spet zlašale z globokim, a počasnim in neslišnim vzdihom, ker so od zadaj stražile štiri črne, mrke in zapovedujoče oči. V njih je bila zapisana grozna postava, ostra kot najfinejša tenko jeklo.

»Aleluja!« se je spet oglasilo z leče...

»Il nostro gesú Christo...« je govoril tuj glas. Verniki so se stresli in po razoranih licih so polzile debele kaplje.

»Poslednja kri na Golgoti!« je kriknil tujec in zbežal iz cerkve.

Tedaj se je narod okrenil, ga spoznal in nemo prikimal.

Bežal je naravnost tja, kjer je že davno, davno — ker vsaka ura trpljenja je leto — bral rože vstajenja. A danes ni bilo tam niti ena. Žgalo ga je v prsih, ki so vdihale žvepleno-svinčene pare.

»Narod moj, ki imaš le en greh, dopadljiv vsem pravičnim zakonom... zakaj je na tvoji zemlji namesto svetlega dneva mrak, namesto pesmi ihtenje in kletev, namesto vstajenja smrt?«

V uri največje in nedoumne tajne, ki razlije toploto celó v kože, razdrte do tal, je bil potnik s pestmi od ostro čez in jokal kot onemoglo dete na mrtvih materinih prsih.

Vsako srce, še takó trdo, se razjoka na tej poti do krvavih solz.

Petnajstletnica preobrata v mariborskem šolstvu

»Prevzeta naloga ni bila lahka, najtežja je bila glede osnovnega šolstva v Mariboru. Vse šole in mestni šolski svet v Mariboru so prepisale kakor verige tvorne vezi prejšnjega sistema, ki so se opirale razen tega še na veljavne zakone. Tu ni za- leglo, če si iztrgal en člen in ga nadomestil z drugim. Vse je bilo treba raztrgati in v praznini graditi iznova. Domači Nemci in tudi oni v avstrijski republiki so bili prepričani, da se učna uprava ne dotakne mariborskih osnovnih šol, ker bi zazevala prevelika vrzel, ki bi je ne mogli izpolniti...«

(Dr. L. Poljanec v knjigi »Deset let drž. slovenske osnovne in meščanske šole v Mariboru«.)

Letošnje velikonočno nedeljo se petnajstletni povrne datum, ki je silno važen v zgodovini jugoslovanskega Maribora.

Na ta dan je namreč slovensko učiteljstvo prevzelo l. 1919. osnovno in meščansko šolstvo v Mariboru in v njegovi bližnji okolici, ki je bilo do takrat trdna in skoraj nezavzetna tekoma dolgih desetletij zgrajena trdnjava nemštva. Ta preobrat se sicer na zunaj ni izvršil tako vidno in hrupno kakor n. pr. razoro-

žitev nemških čet, ali pa zlomitve železničarske stavke, vendar po pomenu prav nič ne zaostaja za onima dvema. Zakaj kljub fizični osvoboditvi Maribora po gen. Maistru, in kljub prometni osvoboditvi po slovenskih železničarjih, je bil Maribor le na pol naš, dokler je ostalo s šolstvom še vse pri starem in je na mariborskih in okoliških šolah še delovalo prejšnje nemško nacionalno učiteljstvo. Kajti nobena javna ustanova ni razpredena tako na široko in ne sega tako globoko med vse sloje prebivalstva, kakor ravno šola, ker ima velik vpliv na mladino in po njej tudi na starše. Zato je bil preobrat na šolskem polju nujen, če nismo hoteli izpostavljati že doseženih uspehov v vedno nevarnost.

Prevzem mariborskega in okoliškega šolstva je v tistih burnih mesecih temeljito pripravil tedanji inšpektor dr. Leopold Poljanec s sedaj že pokojnim dr. Verstovškom. Že 26. marca so švigali iz Poljančeve pisarne v Ljubljani na vse strani učiteljstvu lakonični brzogaji, da naj prevzame l. aprila to in to šolo v Mariboru ali v okolici. Na čast našemu učiteljstvu moramo priznati, da se je polnoštevilno odzvalo ukazu in odšlo kakor vojak na svoja mesta, »ker tako je veleval domovine ukaz«. Dasi ni bilo lahko zapustiti urejenega doma in svojeve-

v tistem času ter se podati v negotovost na mariborska vroča tla, vendar so bili redki, ki so pomišljali. Prišli so in prevzeli.

Pri prevzemanju so se seveda odigrali prav zanimivi prizori. Nemško učiteljstvo je izročalo svoje posle silno težkih src naslednikom. Vse je izjavljalo, da se umakne le »višji sili« in samo začasno. Zakaj nikogar ni bilo med njimi, ki bi verjel, da je tak preobrat istinito mogoč in trajen. Marsikateremu so se potočile solze, ko se je poslavljaj iz svojega dolgoletnega in udobnega urada.

Pa ne samo nemško učiteljstvo ni moglo pojmovati zanj trpke resnice, ampak prav tako je bilo s starši in z mladino. Vse je pričakovalo, da se bode tako hitro in na takih temeljih zgrajena stavba čimprej zrušila. Pa se ni.

Slovensko učiteljstvo je takrat dokazalo, da je doraslo tudi tako težki nalogi. Po prejšnjem učiteljstvu, starših in raznih drugih nasprotnikih naše mlade države izprva silno nahujskana mladina, se je pod prevdarnim postopanjem slov. učiteljstva kmalu umirila in šla na delo. Vznemirili so jo le še tupatam važnejši dogodki, ki so se takrat odigrali bodisi v Mariboru, ali pa na naši meji. Tako se je n. pr. močno odražal po mariborskih šolah zlom naše fronte na Koroškem začetkom maja. Pa tudi ta zadeva se je končno likvidirala, kakor še mnogo drugih, v naš prid. Po dobrih treh mesecih napornega dela se je šolsko leto zaključilo še z dokaj povoljnim notranjim in še z večjim zunanjim uspehom. Led je bil prebit, njiva zorana.

Za prevratom mariborskega in okoliškega šolstva je sledil prevrat šolstva v Ptuj in v drugih večjih središčih, kjer je imelo nemštvo ravno v šolstvu zabit trden steber za most k Adriji. Vzporedno se je vršil istočasno prevrat na vseh naših obmejnih šolah, v kolikor je bilo potrebno.

Dr. L. Poljanec pravi ob koncu članka v začetku omenjeni knjigi, da so mu v Ljubljani pozneje večkrat pravili, kakšno posebno srečo je imel ob namestitvah v Mariboru. On se je čudil takim trditvam, češ:

»Starejši slovenski učitelji so imeli vsi trdo življenjsko šolo za seboj, trdo šolo na učiteljsku, še tršo v službah na deželi ob večnem boju s sovražnim sistemom, a tudi — z lastnimi ljudmi. Ojekle-nili so v boju, kamor si jih postavil, povsod so se izkazali može.«

»Starejši slovenski učitelji so imeli vsi trdo življenjsko šolo za seboj, trdo šolo na učiteljsku, še tršo v službah na deželi ob večnem boju s sovražnim sistemom, a tudi — z lastnimi ljudmi. Ojekle-nili so v boju, kamor si jih postavil, povsod so se izkazali može.«

»Starejši slovenski učitelji so imeli vsi trdo življenjsko šolo za seboj, trdo šolo na učiteljsku, še tršo v službah na deželi ob večnem boju s sovražnim sistemom, a tudi — z lastnimi ljudmi. Ojekle-nili so v boju, kamor si jih postavil, povsod so se izkazali može.«

»Starejši slovenski učitelji so imeli vsi trdo življenjsko šolo za seboj, trdo šolo na učiteljsku, še tršo v službah na deželi ob večnem boju s sovražnim sistemom, a tudi — z lastnimi ljudmi. Ojekle-nili so v boju, kamor si jih postavil, povsod so se izkazali može.«

»Starejši slovenski učitelji so imeli vsi trdo življenjsko šolo za seboj, trdo šolo na učiteljsku, še tršo v službah na deželi ob večnem boju s sovražnim sistemom, a tudi — z lastnimi ljudmi. Ojekle-nili so v boju, kamor si jih postavil, povsod so se izkazali može.«

»Starejši slovenski učitelji so imeli vsi trdo življenjsko šolo za seboj, trdo šolo na učiteljsku, še tršo v službah na deželi ob večnem boju s sovražnim sistemom, a tudi — z lastnimi ljudmi. Ojekle-nili so v boju, kamor si jih postavil, povsod so se izkazali može.«

»Starejši slovenski učitelji so imeli vsi trdo življenjsko šolo za seboj, trdo šolo na učiteljsku, še tršo v službah na deželi ob večnem boju s sovražnim sistemom, a tudi — z lastnimi ljudmi. Ojekle-nili so v boju, kamor si jih postavil, povsod so se izkazali može.«

»Starejši slovenski učitelji so imeli vsi trdo življenjsko šolo za seboj, trdo šolo na učiteljsku, še tršo v službah na deželi ob večnem boju s sovražnim sistemom, a tudi — z lastnimi ljudmi. Ojekle-nili so v boju, kamor si jih postavil, povsod so se izkazali može.«

»Starejši slovenski učitelji so imeli vsi trdo življenjsko šolo za seboj, trdo šolo na učiteljsku, še tršo v službah na deželi ob večnem boju s sovražnim sistemom, a tudi — z lastnimi ljudmi. Ojekle-nili so v boju, kamor si jih postavil, povsod so se izkazali može.«

»Starejši slovenski učitelji so imeli vsi trdo življenjsko šolo za seboj, trdo šolo na učiteljsku, še tršo v službah na deželi ob večnem boju s sovražnim sistemom, a tudi — z lastnimi ljudmi. Ojekle-nili so v boju, kamor si jih postavil, povsod so se izkazali može.«

Občni zbor pevskega društva »Luna«

V nedeljo 18. marca je imelo v gostilni »Pri veselem Frančku« daleč naokrog znano pevsko društvo »Luna« svoj 11. redni občni zbor. Ob napovedani uri je agilni predsednik g. Franjo Babič otvoril občni zbor ter pozval navzoče, da vzklik nejo trikratni »Zdravo!« našemu kralju in našemu kraljevskemu domu. Pozdravil je nato zastopnika Ipavčeve župe g. Hervata, zastopnika Sokola Maribor III. g. Andrejčiča ter vse ostalo članstvo, ki se je v častnem številu udeležilo občnega zbora.

V svojem poročilu je predsednik omenjal tudi težkoče, s katerimi se je moralo društvo boriti. Ker pa se pevci zavedajo svoje dolžnosti, so bile premagane vse ovire. Iz njegovega poročila posnemamo dalje, da si je društvo nabavilo že lasten harmonij, zakar gre največja zasluga predsedniku in njegovim vrlim pevci. Ustanovil se je tudi dramski odsek, ki se bo pod vodstvom g. dr. Sentočnika kaj kmalu predstavil občinstvu in pokazal, da tudi »Luna« nekaj zna- jo. Ker je zaradi prezaposlenosti bil primoran odpovedati funkcijo zborovodje agilni in poštvalni g. Albin Horvat, je društvo izbralo novega v osebi g. Avsenjaka, ki bo nedvomno njegov najboljši naslednik. Članstvo je trdno prepričano, da bo novi zborovodja šel po istih potih, ki jih je začrtal prejšnji pevovodja in častni član g. Albin Horvat. Svoje poročilo, ki so ga navzoči vzeli z velikim odobravanjem na znanje, je predsednik zaključil z besedami: Naj živi »Luna«, naj nam razsvetljuje naša srca in naj tudi v bodoče odseva svetlobo narode in državne edinstvi na prebivalce vseh treh združenih občin.

Prav tako sta bili z zadovoljstvom in odobravanjem vzeti na znanje poročili tajnika g. Daska in blaginika g. Golteza. Iz njegovega poročila je sicer razvidno, da je v blaginji precejšnja »suša«, vendar pa to ne jemlje članstvu volje. Sledile so volitve, pri katerih je bil z velikim odobravanjem ponovno izvoljen za predsednika g. Babič, za tajnika g. Dasko, za blaginika g. Goltez, za pevovodjo pa g. Avsenjak.

Ob zaključku pa, ker je bil občni zbor prav na večer pred praznikom sv. Jožefa, so se vrli pevci poklonili gospej agilnega predsednika, ki je slavila svoj god in ji zapeli prelepo Volaričevo »Čolnčku«, kakor tudi vsem ostalim navzočim Jožkom in Jožicam. Razvil se je prijeten družabni večer pod devizo: »Bog naj živi »Luna« — in z njo priatelj naše!«

Poljčane

Pevski koncert. Na velikonočni ponedeljek priredi v sokolski dvorani ob pol 16. uri »Septet bratov Živkov« pevski koncert. Razen dveh pesmi nastopi z istim sporedom, kakor nedavno v Slovenski Bistrici, kjer je prav lepo uspel. Spored obsega 16 pesmi priznanih domačih skladateljev.

Občinski urad razglasa: Posestniki, ki imajo zemljišča ob potokih in rekah, morajo bregove in struge osnažiti, sicer bo primorana občina v nasprotnem primeru to storiti sama na stroške lastnikov.

— Preizkušnja mer in utež za Poljčane in Makole bo 4. in 5. aprila v garaži hotela Bauman v Peklu. — Kdor potrebuje državnega geometra zaradi izmerjenja zemljišča, naj to javi občini. Istotako naj naznani občini, kdor želi zaradi cepitve proti svinjski rdečici državnega živinozdravnika. — Lastniki dvo-koles naj v občinski pisarni dvignejo svoje prometne knjižice.

Širite »Večernik« in naročajte se nanj! Je to edini slovenski dnevnik na bivšem Sp. Štajerskem in prinaša redno poleg najvažnejših svetovnih dogodkov tudi vesti iz našega kraja in okolice. Nad vse zanimiv je njegov najnovejši roman »Semisiris« (roman iz prazgodovine človeštva). Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov in stane na mesec samo 10 Din. — Vsem našim čitateljem želimo vesele velikonočne praznike!

Širite »Večernik« in naročajte se nanj! Je to edini slovenski dnevnik na bivšem Sp. Štajerskem in prinaša redno poleg najvažnejših svetovnih dogodkov tudi vesti iz našega kraja in okolice. Nad vse zanimiv je njegov najnovejši roman »Semisiris« (roman iz prazgodovine človeštva). Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov in stane na mesec samo 10 Din. — Vsem našim čitateljem želimo vesele velikonočne praznike!

Širite »Večernik« in naročajte se nanj! Je to edini slovenski dnevnik na bivšem Sp. Štajerskem in prinaša redno poleg najvažnejših svetovnih dogodkov tudi vesti iz našega kraja in okolice. Nad vse zanimiv je njegov najnovejši roman »Semisiris« (roman iz prazgodovine človeštva). Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov in stane na mesec samo 10 Din. — Vsem našim čitateljem želimo vesele velikonočne praznike!

Širite »Večernik« in naročajte se nanj! Je to edini slovenski dnevnik na bivšem Sp. Štajerskem in prinaša redno poleg najvažnejših svetovnih dogodkov tudi vesti iz našega kraja in okolice. Nad vse zanimiv je njegov najnovejši roman »Semisiris« (roman iz prazgodovine človeštva). Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov in stane na mesec samo 10 Din. — Vsem našim čitateljem želimo vesele velikonočne praznike!

Širite »Večernik« in naročajte se nanj! Je to edini slovenski dnevnik na bivšem Sp. Štajerskem in prinaša redno poleg najvažnejših svetovnih dogodkov tudi vesti iz našega kraja in okolice. Nad vse zanimiv je njegov najnovejši roman »Semisiris« (roman iz prazgodovine človeštva). Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov in stane na mesec samo 10 Din. — Vsem našim čitateljem želimo vesele velikonočne praznike!

Širite »Večernik« in naročajte se nanj! Je to edini slovenski dnevnik na bivšem Sp. Štajerskem in prinaša redno poleg najvažnejših svetovnih dogodkov tudi vesti iz našega kraja in okolice. Nad vse zanimiv je njegov najnovejši roman »Semisiris« (roman iz prazgodovine človeštva). Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov in stane na mesec samo 10 Din. — Vsem našim čitateljem želimo vesele velikonočne praznike!

Širite »Večernik« in naročajte se nanj! Je to edini slovenski dnevnik na bivšem Sp. Štajerskem in prinaša redno poleg najvažnejših svetovnih dogodkov tudi vesti iz našega kraja in okolice. Nad vse zanimiv je njegov najnovejši roman »Semisiris« (roman iz prazgodovine človeštva). Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov in stane na mesec samo 10 Din. — Vsem našim čitateljem želimo vesele velikonočne praznike!

Širite »Večernik« in naročajte se nanj! Je to edini slovenski dnevnik na bivšem Sp. Štajerskem in prinaša redno poleg najvažnejših svetovnih dogodkov tudi vesti iz našega kraja in okolice. Nad vse zanimiv je njegov najnovejši roman »Semisiris« (roman iz prazgodovine človeštva). Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov in stane na mesec samo 10 Din. — Vsem našim čitateljem želimo vesele velikonočne praznike!

Širite »Večernik« in naročajte se nanj! Je to edini slovenski dnevnik na bivšem Sp. Štajerskem in prinaša redno poleg najvažnejših svetovnih dogodkov tudi vesti iz našega kraja in okolice. Nad vse zanimiv je njegov najnovejši roman »Semisiris« (roman iz prazgodovine človeštva). Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov in stane na mesec samo 10 Din. — Vsem našim čitateljem želimo vesele velikonočne praznike!

Širite »Večernik« in naročajte se nanj! Je to edini slovenski dnevnik na bivšem Sp. Štajerskem in prinaša redno poleg najvažnejših svetovnih dogodkov tudi vesti iz našega kraja in okolice. Nad vse zanimiv je njegov najnovejši roman »Semisiris« (roman iz prazgodovine človeštva). Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov in stane na mesec samo 10 Din. — Vsem našim čitateljem želimo vesele velikonočne praznike!

MARIJ SKALAN:

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

»To je postava tvoje domovine, ki v Semisiru ne velja, in je veljavna tudi v Semisiru samo za tiste, ki jih ne izbere faraon faraonov, najvišji gospod človeštva in zemlje.«

»Azteška princesa sem, četudi v tvoji prestolnici, faraon. Če hočeš, da bodo narodi izpolnjevali tvoje postave, izpolnjuj tudi ti postave Najvišjega, ki jih je razodel tvojim narodom!«

»Za vladarja celin ni postav.«

»Ni človeških, a so božje.«

»Jaz sam sem božanstvo.«

»Samo pred ljudmi, ne pred njim.«

»Del sem njegov.«

»A ne celota.«

»Kdo te je naučil takih besed?«

»Nihče, vzkliči so v moji lastni duši, ki je doživela v kratkih urah najvišje doživetje. Ko sem potovala po cestah tvoje dežele, sem bila še dete, otrok, in otrok sem bila, ko sem stopila v mogočno prestolnico tvojo, faraon faraonov. Sedaj nisem več.«

Faraon se je zasmejal:

»Zabavna si, lepa hči mojega podložnika Iamagada. Tvoje otroško odgovarjanje me le še bolj privlači k tebi in mi obljublja večjo slast. Pusti razmišljanja, ki ne pristojajo tvoji rosnosti mladi lepoti! Pridi k meni, na prsa moja, v naročaj moj, sladka...«

Faraon je razširil roke, da bi se ji približal in prižel k sebi njeno vitko gladko telo, toda princesa se mu je odmaknila, se vzravala in zaklicala trdo ukazujoče:

»Ne dotakni se me!«

»Imenitno, zares...« se je zakrohotal Semis Ofiris, planil z enim samim skokom k njej ter jo zagrabil z obema rokama.

»Ne dotikaj se me!« je kriknila princesa z močnim presunljivim glasom, napela vse svoje moči in se mu v hipu izvila iz rok, da se niti zavedel ni, kdaj in kako.

Faraon se je upeljan opotekel in ob-

24

stal pri vratih. Kri mu je nemirno plala po žilah in mu silila v obraz. Le z napornom vseh sil se je krotil. V njegovi notranjosti se je bil boj za spoznanje, ker se vedno ni vedel, ali naj pojmuje princesin odpor le kot trmo otroka ali kot resno voljo ženske, ki se noče pokoriti svojemu gospodu. In prvič v vsem svojem življenju je pozabil na svoje dostojanstvo, na svojo oblast in moč ter se ponižal pred žensko, pred divjo princeso divje dežele.

»Lepa, najlepša, najslajša,« je spregovoril z nežnim, ljubeznim in hrepenenjem polnim glasom: »ne bom ti storil zlega. Obljubljam ti, zato se me ne boj in ne sovraži me. Sedi k meni in bodi kakor otrok!«

Princesa ga je pogledala začudeno, nezaupljivo, in dejala:

»Česa želiš, faraon faraonov?«

»Tvoje milosti, princesa princes!«

»Čemu naj bi ti bila, veliki?«

»Ker hrepenim po njej in po tvoji prijazni besedi dehteči cvet orhideje, le sketajoča se kaplja rose na belem lotosu, vitka gazela brezkrainnih step. Sedi k meni na blazino in bodi mi prijateljica, zaupljiva tovarišica, mila družabnica!«

»Če ne želiš drugega, nimam pravice odvrnati izpolnitve tvoje prošnje.« je dejala Evalasta in sedla na blazino.

Faraon se ji je pridružil, položil ji nežno roko na glavo in spregovoril:

»Lepa, najlepša, zakaj so trde tvoje besede do mene, zakaj so hladni tvoji pogledi, zakaj je neusmiljeno tvoje srce? Glej, sekvoja večernih gora, sladka sigin na plodnih vrhov, moje srce hrepeni po tebi, kakor žejen hrepeni po hladni pijaci, kakor junak hrepeni po boju in zmagi, kakor orel hrepeni po sinjih podnebnih višavah! Dotakni se z roko svojo malo vročih mojih prs, strani leve, da občutiš nemirno, bitje srca mojega, ki bi je tebi, lepoti tvoji, mladosti tvoji, sladki. Občuti ogenj, ki gori v meni, ogenj moškega, ki bi se rad širil s plamenom tvojega telesa, da bi dogorel v navišjo slast. Zakaj se braniš ljubezni moje kakor srna plaha, zakaj odrekaš telesu svojemu mlademu izpolnitev cilja, ki ga je Najvišji vdahnil vanj? Glej, lepa, najlepša, vse moje telo gori od hrepenenja po tebi, pogasi ta plamen. Ne ukazujem ti kot faraon faraonov, kot najvišji in gospod tvoj, le prosim te kot suženj tvoj: ne zavrzi me!«

(Se bo nadaljevalo.)

Tujski promet - zlati vir dohodkov

Uspešno delovanje mariborske Tujsko-prometne zveze - Razveseljiv razvoj tuiskega prometa - Novi sklepi, novi načrti

Na kratko smo že omenili, da je imela mariborska Tujsko-prometna zveza preteklo sredo popoldne v veliki dvorani hotela »Orel« svoj 7. redni letni občni zbor pod predsedstvom g. dr. J a n č i č a in da se ga je udeležilo častno število članstva ter zastopnikov oblastev in raznih drugih gospodarskih ustanov.

Uvodoma je predsednik toplo pozdravil navzoče in prečital pozdrave, ki jih je poslal občnemu zboru podban g. dr. Pirkmajer. V svojem zanimivem in izčrpnem poročilu je nato omenjal naš tuijski promet v splošnem. Po časopisnih poročilih je imela naša država lani skupno z domačimi 894.446 obiskovalcev in je znašal donos tuiskega prometa okroglo 493 milijonov Din. Dejal je, da te številke najbrže niso točne, ker o tuischem prometu za minulo leto nimamo še uradne statistike, pa četudi bi bil donos tuiskega prometa za polovico manjši, še vendar presega donos izvoza tistega blaga, ki se v največjih količinah izvažajo v tujino, iz česar je razvidno, da je tuijski promet za našo državo in našo narodno gospodarstvo zlati vir dohodkov.

Če primerjamo, kaj vse se stori za izvoz naših poljskih pridelkov, našega vina in koliko izdamo za nakup plemenjakov, da izboljšamo živinorejo pri nas in s kakimi zneski podpira država razne izvozne zadruge z izdatki za naš tuijski promet, vidimo, da niso ti izdatki v nobenem sorazmerju. Naši listi so pred kratkim poročali, da se naši prijatelji Čehi pritožujejo nad nezadostno propagando za lepote naših krajev in da bi se ji poslali kratki propagandni filmi o lepotah naše države, ki bi jih predvajala po čehoslovških mestih. V isti sapi pa citamo v listih, koliko žrtvuje Italija in Avstrija za propagando tuiskega prometa in kako izdatnega propagandnega materiala se poslužujeta. Njihov tisk razvija naravnost božanstveno reklamo; na vogalih ulic in kioskih opozarjajo tujce in domačine na njihove kraje kričavi lepaki, kinematografi predvajajo stalno filme, ki prikazujejo privlačnost italijanskih in avstrijskih krajev, mest in pokrajin s pozivi: obiščite Italijo, obiščite Avstrijo! Upoštevajoč finančno stanje naše države ne moremo zahtevati bogve kakih podpor, zahtevati pa smemo, da se nas podpira pri našem delu in uvažujejo naši predlogi in prošnje, kar ne stane naše države nič, marveč ji donaja samo velike koristi.

Kako odločilnega gospodarskega pomena je tuijski promet, nam pričajo dogodki, ki je Nemčija lani uvedla kot najučinkovitejšo represalijo proti Avstriji otežkočenje potovanj. V spominu nam je še, koliko se je v obeh državah zaradi tega prešlo črnila in koliko so si prizadevali diplomati. To je sicer popolnoma razumljivo za onega, ki ve, da znašajo dohodki tuiskega prometa v Av-

striji, ki je mnogo manjša od naše države, približno 2.5—2.8 milijard Din, to je več kakor ena četrtina našega celotnega proračuna, dočim znašajo dohodki tuiskega prometa v Švici približno 3.5 do 4 milijarde Din, v Italiji nad 15 milijard, v Franciji pa nad 25 milijard Din. Upoštevajoč donose tuiskega prometa v drugih državah, se moramo nehoti vprašati po vzrokih, da je tuijski promet pri nas še tako neznan.

Vzroki so različni. Ne znamo v dovoljni meri izkoristiti propagande in raznih prilik, da bi privabili tujce. Vzemimo za vzgled kolonialno razstavo v Parizu in lanskó sveto leto v Italiji. Nimamo sicer točnih podatkov, vendar pa lahko smelo trdimo, da je imela Italija lani od svetega leta več koristi, kakor znaša celotni naš proračun. Na slepo izvažamo zelo ceneno naše agrarne pridelke v tujino in vsakdo je uverjen, da bi jih mogli vnovečiti na domačih tržiščih dvakrat boljše, če bi skrbeli za velik dotok tujcev. Naš tuijski promet otežkočujejo zelo tudi valutne omejitve in visoke takse za vizume. V zadnjem je mariborska Tujsko-prometna zveza spričo trgovinskih pogajanj med našo državo in Nemčijo opozorila ministrstvo trgovine in industrije in centralo »Putnika« na nedostatke v tuischem prometu z Nemčijo ter predlagala, naj se nemškimi turistom dovolji vzeti s seboj razen 200 mark še 500 mark v kreditnih pisnih in čekih, kakor je to dovoljeno za Švico in Francijo in da naj se da nemškimi turistom, ki potujejo v Jugoslavijo, na meji brez vsake formalnosti tranzitni vizum preko Avstrije, če dokažejo, da potujejo v naše kraje. Ministrstvo je predlog zveze upoštevalo in storilo vse potrebno za njega rešitev. Kaka ovira so pristojbine za vizume, smo občutili lani na lastni koži, ko je bila ukinjena na 1. oktobra znižana taksa. Po 1. oktobru je prenehal tuijski promet iz Avstrije, ko je popreje vsako nedeljo prihajalo v naše kraje po več avtobusov iz Avstrije.

Marsikaj bi se lahko povedalo tudi o naših cestah. Naši nasprotniki prinašajo v svojih turističnih publikacijah slike naših in svojih cest s kratkimi pripombami: primerjajte kakovost naslikanih cest! Ni treba poudarjati, da so take primerjave za nas in za razvoj našega tuiskega prometa zelo neugodne. Nič nam ne bo pomagalo govoriti o velikem gospodarskem pomenu turizma, preiti bomo morali k dejanjem.

Nato je g. dr. Jančič poročal o notranji organizaciji Tujsko-prometne zveze. Težave, ki so se pokazale na lanskem letnem občnem zboru, so se tudi še v pretekli poslovni dobi pojavljale in jih je zveza z največjim naporom in z vztrajnostjo premagovala. Kolodvorsko menialnico vodi od lanskega avgusta g. dr. Ivo Danev v popolno zadovoljstvo in z

vidnim gmočnim uspehom. Komercialno vodstvo je bilo poverjeno lani v septembru ravnateljju g. Josipu L o o s u, ki je kot priznan strokovnjak postavil našo zvezo na zdrave noge.

Vse svoje sile je zveza posvetila propagandi, katere glavno načelo je bilo privabiti tujce v Maribor in na ostali teritoriji zveze, Mariborčane pa seznaniti s krasotami naše ožje in širše domovine, upoštevajoč njih želje. Propagando je zveza vršila osebno, s časopisno reklamo, razposiljala je lepake in posetnice na vsa mesta, kamor pride občinstvo. S posebnimi okrožnicami je opozarjala šolske zavode in razna društva ter podjetja na svojo biletarno in menjalnico; vodila je obsežno informativno korespondenco s strankami. Prizadeva si, da bi Maribor postal klimatsko mesto, da bi imeli obiskovalci po 10 dnevnem bivanju pravico do polovične vožnje po železnicah. Sodelovala pa je zveza pri Mariborskem tednu in se udeležila razstave v Beogradu, kjer je s svojim propagandnim materialom opozarjala na Maribor, njegovo okolico in na naša zdravilišča in letovišča. Prirejala je izlete v tujino in v naše kraje, organizirala več vlakov in se trudila pokazati našim ljudem krasote naše zemlje, da jo spoznajo in še bolj vzljubijo ter s tem tako dejansko pripomogla k ustvaritvi tuiskega prometa. Izdala je propagandne brošure, in sicer »Slovenske gorice«, »Celje« in omogočila izdajo Badjurčevega »Zimskega vodnika po Sloveniji«. V izdatni meri pa vrši tudi propagando za naše morje. Razne pomembnejše sportne prireditve so se lani vršile pod njenim pokroviteljstvom.

Zveza se je vzdrževala izključno z dohodki svojega dela. Podpora, ki jo je prejela od banovine, je do zadnjega dinarja porazdelila raznim društvom. Subvencija za propagandno pisarno v Št. Ilju in v Gornji Radgoni je ostala nedotaknjena in jo bo porabila za namene, za

katere je bila podeljena. Ves čisti dobiček pa je razdelila v obliki podpor raznim društvom, ki služijo tuisko-prometnim namenom.

V svojem nadaljnjem poročilu je predsednik razvil bogate in lepe načrte za bodočnost. Zveza bo svoj delokrog spopolnila in poglobila svoje delo. Storila bo vse, kar je v njeni moči za povzdigo slovesa Rogaške Slatine, ustanovila bo propagandne pisarne v Št. Ilju in Gornji Radgoni, na meji pri Št. Ilju pa bo postavila tudi vsemu ustrezajoči kiosk. Izdala bo reprezentativni prospekt Maribora in lične ter izčrpne propagandne brošure Pohorja in Slovenskih gorici.

Navzoči so vzeli poročilo poštvalnega in agilnega predsednika g. dr. Jančiča z velikim odobravanjem na znanje. Tudi je občni zbor odločno zavrnil govorice, da bi imel g. Jančič kot predsednik zveze lep zaslužek in dohodek, ker je nasprotno res, da ni imel od zveze nobenega zaslužka ali ugodnosti, pač pa mnogo naporov in neprijetnega dela, ki je rodilo neprecenljive uspehe za razvoj zveze in tuiskega prometa ter je edino njegova zasluga, da se je pričela po naših tuisko-prometnih žilah pretakati zdrava kri. V ilustracijo svojega »zaslužka« je g. dr. Jančič navedel, da je zaračunal za dvojno potovanje v Beograd vsakokrat samo po 150 Din! Člani upravnega in nadzornega odbora pa so potrdili, da ni prejel od zveze vse leto uspešnega predsednikovanja niti pare!

Tudi se je predsednik g. dr. Jančič še posebej zahvalil načelniku banske uprave g. dr. Marnu kot referentu za tuijski promet in pri tem naglasil, da je njegova zasluga, da so odnosi med ljubljansko in mariborsko Tujsko-prometno zvezo tako odkritosrčni, kar je neprecenljive koristi za dobro stvar. Zaradi obsežnosti in pomembnosti bomo poslovnoro poročilo ravnateljstva, ki ga je podal ravnatelj g. Josip Loos, priobčili v eni prihodnjih številkih našega lista.

Mali oglasi

Velika zaloga lepega blaga v TRPINOVEM BAZARJU

Razno

POZOR! KAVARNA »PRO-MENADA«

Na velikonočno nedeljo in ponedeljek koncert. Začetek ob 10. uri popoldne. V slučaju lepega vremena otvoritev vrta. Sveže pivo v sodčkih, dobra vina ter topla in mrzla jedila. Za obilen obisk se priporoča lastnica. 1262

POHIŠTVO

lastnega izdelka dobavlja po skrajno zmernih cenah Zalo-ga pohištva združenih mizarjev. Vetrinjska ul. 22. nasproti vrde V. Weigl.

JOS TICHY IN DRUG.

Konces elektrotehnično podjetje. Maribor. Slovenska ul. 16, tel. 27—56, izpeljuje elektroinstalacije stanovanjskih hiš. vil. gospodarskih objektov. zaloga motoriev lestenecv. svetilk. elektroinstalacijskega blaga po konkurečnih cenah

LISICE IN DRUGE KOŽE

prevzame v strojenje, barvanje v raznih barvah in v popolno izdelavo Peter Semko, krznar, Gosposka 37. 826

ZLATO.

zlatnike in platino kupuje po najvišjih dnevnih cenah Mariborska alinerija zlata Orožarova ulica 8 2642

KAJ SE NE VESTE.

da so »Pimar« obleke najboljše in najcenejše. kakor tudi »Trenchcoat« in »Hubertus« plašči samo pri Srečku Pihlar-ju, Gosposka 5. 1084

OTROŠKA GUGALNA DVO-KOLNICA (WIPROLLER)

je najlepše velikonočno darilo za Vaše otroke, katero Vam nudi po globoko znižanih cenah samo Jugu d. z. o. z., Maribor, Tattenbachova ul. 14. 1126

Oglašujte!

**Kvantečni cevli
za vsakogar že od Din 98**

VRTNARSTVO IVAN JEMEC
nudi za pomladno saditev:
visoke in nizke vrtnice, cep-
ljene marelice in breskve,
žlatne hruške, holandski ve-
liki ribizl, plezajoči Vitis
Veitsch, Ligustrum, dalije,
spargeljove sadike, planin-
ke, zelenjadne sadike, kom-
postno zemljo za vrtove in
lončnice itd. 1088

MOTORNA KOLESA
nova, angleški motorji Black-
burn, »Tiger« vilice, elektri-
čno razsvetljavo itd. razpro-
dajamo pod tovarniško ceno.
Izrabite to izredno priliko!
Jugu, d. z. o. z., Maribor, Tat-
tenbachova ul. 14. 1127

**KLEPARKA, VODOVODNA
DELA**
in popravila izvršuje solidno
in poceni Franjo Kurba, kle-
parstvo, Trubarjeva 4, telefon
24-24. 1238.

TAPETNIK OSKAR WISTAN.
Koroševa ulica 4. se pripo-
roča. Gre na dom in deželo!
1239.

SVETLI PREMOK
Din 37.—, žagana bukova drva
Din 20.—, prevozi tovorov po
znižani ceni. Tičar, Jezdar-
ska ul., Telefon 2715. 1228

**PREVZEM FRIZERSKEGA
SALONA!**
Cenjenemu občinstvu sporo-
čam, da sem prevzel frizerski
salon na Kralja Petra trgu 4.
Za solidno in točno postrežbo
jamčim ter se priporočam
Adolf Mrakič, Cankarjeva ul.
1 in Kralja Petra trg 4. 1244

NAJMODERNEJŠE TKANINE
za pohištva in zavese, gradl
za madrace in rolete, Novak,
Vetrinjska ulica 7, Koroška
cesta 8. 1250.

**»PLZENSKI DVOR« V TAT-
TENBACHOVI**
nudi čez praznike prvovrstni
rdeči burgundec in žlatni sil-
vanec. Cez ulico znižane cene
1260

**SAMSKA, ZANESLJIVA
MIRNA GOSPA.**
srednjih let, išče v bližini
solnčno malo sobo s štedilni-
kom s 15. aprilom ali 1. ma-
jem. Gre tudi za hišnico ali
k samostojnemu gospodu za
gospodinjino. Ponudbe na upra-
vo »Večernika« pod »Pošte-
na 5588«. 1265.

**VSA TAPETNIŠKA IN DE-
KORACIJSKA NAROČILA**
in popravila izvršujem hitro,
solidno in poceni. Novak, Ve-
trinjska 7, Koroška 8. 1251.

HIŠE Z VRTOM
ali posestva od 30.000 Din
naprej, gostilne, trgovine,
graščine, mline, žage, parce-
le, vile prodaja Realiteta
pisarna Maribor, Slovenska
ulica 26. 1262.

VINOČ MAKOVEC
otvorjen! Vinski dol, Mari-
bor. 1268.

SPALNE IN JEDILNE SOBE.
šperane iz kavaškega ore-
hovega lesa, politirane ter
kuhinje in spalnice iz mehke-
ga lesa, prepletkane po ugod-
ni ceni prodam. Mizarstvo,
Aleksandrova c. 48. 1298.

**KUPUJTE SAMO »PIMAR«
OBLEKE.**
ker so zelo trpežne in poceni.
Zaloga Srečko Pihlar, Go-
sposka 5. 1304.

OTVORITEV VINOTOČA
1. aprila. Vinogradi Ipavice,
Reichenberg, Košaki št. 62.
1288.

GAMBRINOVA DVORANA.
Gregorčičeva ul. 29. Najbolj-
ša in najcenejša domača lra-
na. Sprejmejo se abonenti!
1307

V najem

**ODDAM PISARNIŠKE PRO-
STORE,**
pripravne za ordinacijo, skladi-
šča in velike svetle pod-
strešne prostore. Gospoška
ul. 20. Vprašati pri Pirchanu.
Gregorčičeva ul. 16. 1296.

ZEMLJIŠČE.
pripravno za vrt, oddam v
najem. Radvanjska cesta 55.
Maribor. 1289.

Službo dobi

IŠČEM POSTREŽNICO.
Vprašati Tattenbachova ulica
27/II. 1292.

UČENKO SPREJME
atelje za perilo Rupnik, Slo-
venska ulica 20. 1294.

Sobo odda

SOBO
s prostim vhodom oddam s
15. aprilom. Mlinska ul. 9/II.
1261

OPREMLJENO SOBO
oddam gospodu. Maistrova
17/II, vrata 12. 1266.

OPREMLJENO SOBO
ob parku oddam v najem.
Koroševa ulica 2, pritličje.
vrata 2. 1273.

ODDAM POCENI
takojo lepo opremljeno sobo,
boljši osebni na Tržaški cesti
v bližini bolnice, eventuelno
s kavo, posebnim vhodom in
električno lučjo. Naslov v
upravi »Večernika«. 1275

SOBO IN MALI KABINET
za pisarno ali malo orbrt v
bližini kolodvora dam v na-
jem. Aleksandrova cesta 48.
1299.

DVA GOSPODA
sprejem na hrano in stano-
vanje za Din 400.—. Vojaš-
niška 21. 1306

DELAVCA SPREJMEM
na stanovanje in dobro hrano.
Mlinska 9, dvorišče, zadnja
vrata. 1312

OPREMLJENO SOBO
oddam dvema osebam. Drav-
ska ul. 10, Razboršek. 1316

Posest

Novozgradba, soba, kuhinja,
vrt, 20.000 Din; novozgradba,
3 sobe, kuhinja, vrt, 38.000;
hiša v centru, 9 stanovanj,
170.000; lepa vila, 3 stanova-
nja, vrt, 200.000; hiša z go-
stilno, stanovanje, 3 orali
zemlje, 60.000. moderna tr-
govska hiša, v kateri je tudi
pekarna, 150.000. — Posredo-
valnica »Rapid«, Gospoška
ulica 28. 1309

Hiše z vrtom ali posestva
od 30.000 Din naprej: gostilne,
trgovine, graščine, mline, za-
ge, parcele, vile prodaja. Rea-
liteta pisarna Maribor, Slo-
venska ul. 26. 1262

Prodaj

RAZLIČNE PARCELE

v Košakih naprodaj. Vprašati
Angela Leskovar, trgovina,
Košaki. 1249.

OTROŠKI VOZIČEK.

dobro ohranjen, naprodaj.
Ogleda se lahko dnevno v
Židovski ulici 12/I. 1252.

GIG S KONJSKO OPREMO
za ponijsko naprodaj. Vprašati
Mlinska ulica 30. 1269.

PRIJAZNO HIŠICO.

stavbišča, tudi na obroke, pi-
salno mizo in kočijo prodaj
Schwarz, Maribor, Klavniška
ul. 14. 1272.

MALO HIŠO

prodaj za 9000 Din. Pobrež-
je, Gubčeva ulica 66. 1290.

PRODAM KOMPLETNO SPALNICO

za eno sobo. Naslov v upra-
vi »Večernika«. 1291.

KANARČKI »HARCERJI«

in samice ter kletke z gnez-
dom poceni naprodaj. Jože
Vošnjakova 21, pritl. 1295.

MIZARSKO ORODJE

s 4 skobelniki, kakor črešnje-
ve in mehke deske zelo ugod-
no na prodaj. Splavarska uli-
ca 7. 1305

NA PRODAJ HIŠA Z VRTOM
Marija Brezje 45. Maribor.
1308

PRODAM

skoraj novo decimaino teht-
nico, nosilnost do 1.000 kg.
Koban Otmur, Rače. 1311

DVE STELAŽI

na prodaj. Rotovski trg 5/I.
1317

Prevzem frizerskega salona

Cenjenemu občinstvu sporočam, da sem
prevzel frizerski salon

na Kralja Petra trgu št. 4

nasproti Pokojninskega zavoda v hiši
gospoda dr. Stamola.

Za solidno in točno postrežbo jamčim ter se priporočam

Adolf Mrakič

Prvovrstno lastno staro in novo vino

se toči v vinotoču

PEKEL

Za obilen obisk se priporoča **Andrej Janžekovič**

**Gospodarska zadruga krojaških
mojstrov v Mariboru** Trg svobode 6

se priporoča s svojimi najboljšimi krojaškimi strokov-
njaki za izdelavo raznih oblačil po meri in po naj-
novejši modi. Specijalni zavod za uniforme. Velika
izbira angleškega, češkega in domačega blaga razne
kvalitete po konkurenčnih cenah. 149

HRANILNE VLOGE

dobrih denarnih zavodov se sprejmejo kot
posojilo ali udeležbo pri dobrem podjetju
na odplačilo v obrokih ali proti vknjižbi
po dogovoru. Ponudbe z navedbo višine
vloge na upravo »Večernika« pod »Resna
prilika«. 149

Kupimo

**3 do 5 polovnjakov lanskega ja-
bolčnika ali lahkega lanskega vina,**
postavljeno v kupčevi posodi na železniško
postajo med Mariborom in Celjem. Plačljivo
tako v gotovini. Ponudbe na upravo lista
do 5. aprila 1934 pod števil. 1313. 1313

Priporočam po najnižjih cenah

I^a KOLESA

»Wanderer«, »Opel«, »Triumpf«, »Ideal«,
kakor tudi francoska sportna kolesa

Tudi na obroke!

Velika izbira pnevmatik in sestavnih delov

Franc Lepoša d. z. o. z., Maribor
Aleksandrova cesta 39

Na dabelo!

Na drobno!

Opravična številka IX I 2866/33-9

Dražbeni oklic

Dne 7. maja 1934 ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču
v sobi št. 11 dražba nepremičnin.

Zemljiška knjiga Grušena, vl. št. 12, 11

Cenilna vrednost Din 7.460-90

Vrednost pritlikline Din 775-—

Najmanjši ponudek Din 6.925-80

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na
uradni deski sodišča v Mariboru.

**Sresko sodišče v Mariboru, odd. IX.,
dne 3. marca 1934.**

Vljudno naznanjava cenjenemu občinstvu Maribora in okolice, kakor tudi dragim gostom iz
Ptuja, da sva prevzela s 1. aprilom

ZAJTRKOVALNICO NA ALEKSANDROVI CESTI 17
(popreje Bräuer).

Postregla bova svojim gostom z najboljšim vinom, pivom, likerji, kakor tudi s prvovrstnimi
delikatessami. Priporočava se vsemu cenjenemu občinstvu in ga vljudno prosiva, da nama ohrani
dosedanje naklonjenost.

R. in MARIJA MATZ

Zajutrkovalnica in delikatesnica.

Istočasno naznanjam vsem cenjenim obratom, kakor tudi trgovcem in ostalemu občinstvu,
da sem z današnjim dnem za stalno otvoril v

v Mariboru, na Tržaški cesti 71 podružnico

svojega znanega in starovpeljanega prevoznega podjetja »Express«. Naročila za vse vrste prevozov v
naši državi in v tujino bom prevzemal v svojem lokalu v Mariboru na Aleksandrovi cesti in v svoji
pisarni, telefon 20-30. Prosim vse, da mi ohranijo zaupanje, ker bom, kakor doslej, tudi v bodoče
zadovoljil svoje stranke, ki jih opozarjam na zavarovanje prevozov ter se priporočam

R. MATZ

Avtoprevozno podjetje Maribor—Ptuj.

POSOJILNICA R. Z. Z O. P. MARIBOR, NARODNI DOM

USTANOVLJENA LETA 1882

Stanje hranilnih ylog 60 milijonov dinarjev

Rezervni zaklad 9.668.000 Din

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na
tekoči račun ter jih obrestuje najkulantneje

JAKOB

NA DROBNO!
NA DEBELO!
TELEFON 25-8

PERHAVEC

Izdelovanje likerjev, desertnih vin,
sirupov in žganjarija

Vedno v zalogi: rum, konjak, liker, slivovka itd.

C. PICKEL
D. Z. O. Z.
MARIBOR

**ZAHTEVAJTE
PONUDBE!**

STREŠNA LEPENKA
KAMENINASTE CEVI
KERAMIKA
CEMENT-APNO
STOPNICE

TLAKI:
KERAMITNI | GUMIJASTI
KSILOLIT | TERACO
ASFALT | PLOSČE

IZOLACIJE
BETONSKE CEVI

Če so potrebne Vaše postelje
ponovnega zrahljanja,
če so potrebne Vaše madrace
ponovnega tapetiranja,
če je potrebno Vaše pohištvo
nove prevleke,
potem se obrnite do nas.
Postregli Vas bomo dobro in
poceni. Da dosežemo največ-
jo čistost, smo nabavili naj-
novejše in najmodernejša
stroje za razčesavanje žime
in afrika in izumili posebno
napravo za čiščenje tapetira-
nega pohištva od prahu.

WEKA
MARIBOR

Nogavice

novi dospele v veliki
izbiri, najcenejše pri

Mari Kumše

Maribor, Stolna 1. 863

PARFUMERIJA

Kolonske vode in
parfumi v original-
nih steklenicah
in na dkg razni

puhri in kremesve-
tovni znamk, ka-
kor tudi ves ostali
toaletni pribor

**S
U
Č
E
V
I**

Velika izbira!

Nizke cene!

SLOVENSKA UL. 8

Avtomatični bufet
od 1. aprila dalje prvovrsten
sladoled

Avtotaksa L. Völker
(Novakovski)

Maribor, Kersnikova ul. 1. Tel. 2109
se priporoča. Lepa 7-8 sedežna avto-limuzina
št. 2/521 — Triptik za prestop meje.

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR

v lastni novi palači na oglu Gosposke-Slovenske ulice

Podružnica: CELJE

nasproti pošte prej JUZNOSTAJERSKA HRANILNICA

Sprejema **vloge na knjižice in tekoči račun** po najugodnejšem obrestovanju

Najbolj varna naložba denarja, ker **jamči za vloge** pri tej hranilnici **Dravska banovina** s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

FEIERTAG

TELEFON ŠTEV. 28-25

„TURIST“
pristen črn ržen kruh je ze le redilen!

Ostane v največji vročini 8 do 10 dni svež in zdrav ter se zato vsem turistom, restavracijam in delikatesnim trgovinam najtopleje priporoča.

Glavna zaloga: MARIBOR, BETNAVSKA C. 43
Podr.: Nova vas. Maribor: Sirkov nasl. J. Skaza, Glavni trg in Ulica 10. oktobra 5

Najbrže Vam še ni znano, da ima

na **Kralja Petra trgu št. 1** urar in optik

JAKOB MULAVEC

bogato zalogo zlatnine in srebrnine, jedilnih priborov, servisov itd. v veliki izbiri in po zelo nizkih cenah. Izvršuje pa tudi vsa v to stroko spadajoča dela točno, solidno in poceni. Zato pa pohitite in ne odlašajte z nakupom!

Pohištvo
iz mizarstva **Weziak**
je poceni, lepe oblike in ustreza vsem zahtevam.
Stanovanjske in spalne sobe v vseh cenah.
Moderne kuhinjske opreme.
„WEKA“ Maribor, Aleksandrova 15

Aparni klobuk je želja vsake dame

M. JAHN

Velika izbira!
Solidne cene!
Modni salon!

Maribor, Stolna ul. 2

Oglašujte!

Dolge rokavice

(Stulpenhandschuhe)

za temne plašče črno-bele ali sive, za svetle obleke bele ali pa rumenkaste. Priporočamo naše novo dospele triko rokavice

45"- 32"- 30"- 20"- 18"-

C. BUDEFELDT, MARIBOR